

Zmiany w szkolnictwie zawodowym

Depresja u dzieci i młodzieży

WYDAWCA PISMA:

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku, al. gen. J. Hallera 14,
80-401 Gdańsk
tel.: (58) 34 04 100 (centrala);
(58) 34 04 110 (sekretariat)
fax: (58) 34 10 763, www.cen.gda.pl
e-mail: edukacjapomorska@cen.gda.pl
ZESPÓŁ REDAKCYJNY:

Małgorzata Bukowska-Ulatowska
– redaktor naczelna

Magdalena Urbaś – z-ca redaktor
naczelnej

Beata Symbor

Joanna Aleksandrowicz

Justyna Konkel

PROJEKT GRAFICZNY I SKŁAD:

Beata Kwaśniewska

WSPARCIE TECHNICZNE:

Andrzej Cylik

Dorota Gmerek

Anna Szablowska

Jarosław Szablowski

Bogdan Białostrzeski

WSPÓŁPRACA:

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka
w Gdańsku

GDAŃSK

Biuletyn Centrum
Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku

Organ prowadzący:

Samorząd Województwa
Pomorskiego

Placówka posiada
akredytację — decyzja

Pomorskiego Kuratora Oświaty
w Gdańsku nr 17/2006
z dnia 27.03.2006 r.

Placówka wpisana do rejestru
instytucji szkoleniowych
Wojewódzkiego Urzędu Pracy
w Gdańsku

pod nr ewidencyjnym
2.22/00057/2007

PUBLIKUJ W „EDUKACJI POMORSKIEJ”

Redakcja czasopisma serdecznie zaprasza do współpracy partnerów indywidualnych i instytucjonalnych, podejmujących inicjatywy korzystnie wpływające na kształt oświaty w naszym regionie. Zachęcamy do nadsyłania ciekawych artykułów na adres: edukacjapomorska@cen.gda.pl oraz korzystania z możliwości uzyskania patronatu medialnego „Edukacji Pomorskiej”. Szczegółowe informacje dot. zasad publikacji, a także numery archiwalne naszego dwumiesięcznika są dostępne na stronie internetowej: www.cen.gda.pl.

**V Pomorski
Konkurs Literacki
dla Nauczycieli**

Termin nadsyłania prac:
10 września 2017r.

Regulamin konkursu na pbw.slupsk.pl
Zapraszamy do udziału!

ORGANIZATORZY
PEDAGOGICZNA BIBLIOTEKA WOJEWÓDZKA W SŁUPSKU
STOWARZYSZENIE EDUKACYJNE VOLUMIN

słowo wstępne

Szanowni Państwo,

na zakończenie roku szkolnego 2016/2017, jako temat numeru, podejmujemy niezwykle aktualne zagadnienia związane ze zmianami w kształceniu zawodowym. Dotyczą one ustroju szkolnego, podstaw programowych oraz innych aspektów funkcjonowania szkolnictwa zawodowego. Pragniemy również zwrócić Państwa uwagę na trudną, ale jakże ważną kwestię: problem depresji oraz zachowań suicydalnych, coraz częściej dotykający młodzież, a nawet dzieci.

Dziękuję za kolejny wspólny rok i życzę Państwu słonecznych wakacji, udanego odpoczynku oraz ciekawych spotkań w interesujących miejscach.

Renata Ropela
dyrektor
Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku

Z wakacyjnymi pozdrowieniami od pracowników Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku

spis treści

■ SŁOWO WSTĘPNE	3
■ TEMAT NUMERU	
<i>Zmiany ustroju szkolnego w szkolnictwie zawodowym</i>	5
Jolanta Kijakowska	
<i>Przemysł stoczniowy – fascynujące miejsce pracy</i>	7
Anna Wasilewska	
<i>Ważne zmiany dotyczące kształcenia zawodowego – przepisy prawne</i>	8
oprac. Jolanta Kijakowska	
<i>Podstawy programowe kształcenia w zawodach</i>	10
oprac. Jolanta Kijakowska	
■ CENne informacje	
<i>65-lecie Centrum Edukacji Nauczycieli</i>	12
■ FORUM EDUKACYJNE	
<i>Nauczycielu – zdemaskuj depresję!</i>	13
Agnieszka Gondek, Urszula Kropidłowska	
<i>Ksylitol – niedoceniany naturalny cukier</i>	15
Monika Zejer	
■ BADANIA I ANALIZY	
<i>Pozwólmy dzieciom odczarować matematykę</i>	17
Joanna Aleksandrowicz	
■ TIK W SZKOLE	
<i>Wirtualna tablica</i>	18
Mirosława Żoła	
■ WOKÓŁ NAS	
<i>KRET – Kreatywny Rozwój Edukacji Twórczej</i>	19
Urszula Kornas-Krzyżkowska	
<i>Blog czytelniczy – realizacja projektu edukacyjnego przy pomocy technologii informacyjnej</i>	22
Edyta Geldon	
<i>Aktywnie i kreatywnie w międzynarodowym gronie</i>	24
Dorota Suchacz	
<i>Praktyki zawodowe w Hiszpanii</i>	26
Anna Pawelec	
<i>X Wojewódzki Konkurs „English Poetry and Drama”</i>	27
Marlena Jasińska	
<i>Rap i marzenia</i>	30
Tomasz Kłodziński	
■ BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA	
<i>Literatura biblioterapeutyczna w zbiorach PBW w Gdańsku</i>	31
oprac. Dorota Dela	
<i>Biblioterapia zestawienie bibliograficzne</i>	35
oprac. Justyna Malinowska	
■ ROZMOWY O EDUKACJI	
<i>Liczy się nasze człowieczeństwo</i>	38
z Martą Schmude-Olczak rozmawia Ewa Furche	

temat numeru

Zmiany ustroju szkolnego w szkolnictwie zawodowym

Jolanta Kijakowska,
nauczyciel konsultant CEN ds. wspomagania
pracy szkół oraz przedmiotów zawodowych

Branżowa szkoła I stopnia

W ramach zmiany ustroju szkolnego **od roku szkolnego 2017/2018** wprowadzona zostanie trzyletnia branżowa szkoła I stopnia dla młodzieży. Kształcenie będzie odbywało się w zawodach ujętych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, dla których zaplanowano kształcenie w tym typie szkoły. Przewiduje się, że wszystkie zawody przyporządkowane do tego typu szkoły będą zawodami jednokwalifikacyjnymi, a część z nich będzie miała kwalifikację wspólną z zawodem nauczonym na poziomie technikum. W branżowej szkole I stopnia zostaną zachowane dotychczasowe klasy wielozawodowe.

Uczniowie branżowej szkoły I stopnia będą przystępować do jednego egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (w obecnym systemie uczniowie zasadniczych szkół zawodowych zdają od 1 do 3 egzaminów – w zależności od liczby kwalifikacji wyodrębnionych w nauczonym zawodzie).

Ukończenie branżowej szkoły I stopnia umożliwi uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (po zdaniu egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w danym zawodzie) oraz uzyskanie wykształcenia zasadniczego branżowego.

Pierwsi absolwenci ukończą branżową szkołę I stopnia w 2020 r., dlatego też – aby umożliwić im kontynuację nauki w szkole prowadzącej kształcenie zawodowe – planuje się utworzenie od roku szkolnego 2020/2021 dwuletniej branżowej szkoły II stopnia.

Zmiany wprowadzone od 2017 r.:

- ograniczeniu liczby kwalifikacji do jednej (w branżowej szkole I stopnia);
- uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po ukończeniu szkoły oraz po zdaniu egzaminu zawodowego z jednej kwalifikacji;
- ukończenie branżowej szkoły I stopnia pozwoli uzyskać wykształcenie zasadnicze branżowe oraz umożliwi kształcenie w branżowej szkole II stopnia;
- co najmniej 60% zajęć w branżowej szkole I stopnia będzie przeznaczonych na kształcenie zawodowe.

Branżowa szkoła II stopnia

Do branżowej szkoły II stopnia będą przyjmowani absolwenci branżowej szkoły I stopnia, którzy kształcili się w zawodzie, w którym wyodrębniono kwalifikację wspólną dla zawodu nauczanego w danej branżowej szkole II stopnia.

Ukończenie branżowej szkoły II stopnia umożliwi uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (po zdaniu egzaminu

Od września 2017 r. w systemie oświaty kształcenie w zawodach realizować będą następujące szkoły:

- **3-letnia branżowa szkoła I stopnia** dla młodzieży (w miejsce dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej);
- **4-letnie technikum** dla młodzieży;
- **szkoła policealna**.

Od 1 września 2019 r. rozpocznie kształcenie **5-letnie technikum** dla młodzieży, a od 1 września 2020 r. – **branżowa szkoła II stopnia**, przeznaczona dla absolwentów branżowej szkoły I stopnia.

Absolwenci gimnazjum przez lata 2017/2018, 2018/2019 i 2019/2020 będą się kształcić w **branżowej szkole I stopnia** w oparciu o nową podstawę programową – zarówno kształcenia ogólnego, jak i kształcenia w zawodach.

Absolwenci 8-letniej szkoły podstawowej od 1 września 2019 r. będą się kształcić w **branżowej szkole I stopnia, 5-letnim technikum i branżowej szkole II stopnia**. Jako uczniowie branżowej szkoły I stopnia lub 5-letniego technikum, **od roku szkolnego 2019/2020** będą realizować nową podstawę programową kształcenia ogólnego i podstawę programową kształcenia w zawodach zmodyfikowaną w ramach projektu PO WER pt. *Partnerstwo na rzecz kształcenia zawodowego*.

Zmodyfikowane podstawy programowe kształcenia w zawodach będą realizowane w branżowej szkole I stopnia, branżowej szkole II stopnia, w 5-letnim technikum i szkole policealnej.

Przykład: technik pojazdów samochodowych

MG.12.	Obsługa, diagnozowanie oraz naprawa elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów samochodowych	741203	Elektromechanik pojazdów samochodowych	PKZ (EE.a) PKZ (MG.a) PKZ (MG.g)
		311513	Technik pojazdów samochodowych	

minu potwierdzającego kwalifikacje w danym zawodzie) oraz uzyskanie wykształcenia średniego branżowego.

W branżowej szkole II stopnia:

- kształcenie zawodowe może odbywać się w zawodach, które są kontynuacją kształcenia w branżowej szkole I stopnia;
- kształcenie będzie realizowane w zakresie jednej kwalifikacji, stanowiącej nadbudowę dla kwalifikacji, w zakresie której było realizowane kształcenie w branżowej szkole I stopnia (ograniczenie liczby kwalifikacji do dwóch – jedna w BS I oraz jedna w BS II);
- ukończenie branżowej szkoły II stopnia pozwoli uzyskać wykształcenie średnie branżowe oraz dyplom technika (po zdanych egzaminie z drugiej kwalifikacji);
- absolwent BS II będzie mógł przystąpić do matury na poziomie podstawowym z języka polskiego, matematyki oraz języka obcego nowożytnego; dodatkowo, w miejsce obowiązkowego przedmiotu dodatkowego z zakresu kształcenia ogólnego, przystąpi także do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w danym zawodzie – uzyska tym samym, oprócz świadectwa dojrzałości, także dyplom potwierdzający kwalifikacje

zawodowe; warunkiem zdania egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie będzie otrzymanie z każdej części pisemnej egzaminu co najmniej 50% punktów możliwych do uzyskania, zaś z każdej części praktycznej – co najmniej 75% punktów;

- uczniowie kończący branżową szkołę II stopnia będą mogli ubiegać się o miejsce na dowolnym kierunku studiów.

5-letnie technikum

Do 5-letniego technikum od roku szkolnego 2019/2020 będą przyjmowani absolwenci 8-klasowej szkoły podstawowej.

Ukończenie technikum umożliwi uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (po zdaniu egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w danym zawodzie) oraz uzyskanie wykształcenia średniego.

Absolwenci technikum będą mieli możliwość przystępowania do egzaminu maturalnego na poziomie podstawowym i rozszerzonym.

Kluczowe dane dotyczące nauczania języków obcych w szkołach w Europie

Jak długo uczniowie w poszczególnych państwach Europy uczą się języków obcych? Jakie języki są najczęściej nauczane? Czy nauczyciele języków obcych szkołą się za granicą? Czy uczniowie-imi-granci mogą liczyć na wsparcie językowe? Odpowiedzi na te pytania oraz wiele innych danych na temat aktualnych trendów w zakresie nauczania i uczenia się języków obcych w 42 europejskich systemach edukacyjnych znajdziemy w raporcie *Kluczowe dane dotyczące nauczania języków obcych w szkołach w Europie – 2017*. Zarówno pełna wersja publikacji (w języku angielskim), jak i najważniejsze wnioski opracowane w języku polskim, są dostępne w internetowym serwisie Polskiego Biura Eurydice: <http://eurydice.org.pl>.

M.B.-U.

Projekt Baltarium

Rozbudzając wyobraźnię dzieci, przenosimy je w bogaty świat Morza Bałtyckiego, aby odkryły jego tajemnice – oto motto projektu Baltarium. Warto zapoznać się z tą ciekawą inicjatywą, łączącą świat nauki i sztuki. Projekt wykorzystuje przestrzeń wirtualną do wprowadzania dziecka w świat natury Bałtyku. Szczegółowe informacje o przedsięwzięciu oraz opracowane materiały (w tym gry edukacyjne dla dzieci) są dostępne na stronie internetowej: www.baltarium.com. Przedsięwzięcie zyskało uznanie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a jego autorka – Natalia Uryniuk – otrzymała stypendium Młoda Polska 2016.

M.U.

Przemysł stoczniowy – fascynujące miejsce pracy

Anna Wasilewska,
dyrektor Szkół Okrętowych i Ogólnokształcących
CONRADINUM

Dla obecnego rządu przemysł morski jest kluczową branżą gospodarki narodowej. Opracowano koncepcję rozwoju i odbudowy następujących obszarów: budownictwa okrętowego, przewozów ładunków drogą morską i drogami śródlądowymi, portów, rybołówstwa oraz obszaru edukacji morskiej. Problematyka edukacji morskiej i okrętowej była jednym z tematów obrad 5 Międzynarodowego Kongresu Morskiego, który odbył się w dniach 8-9 czerwca 2017 r. w Szczecinie.

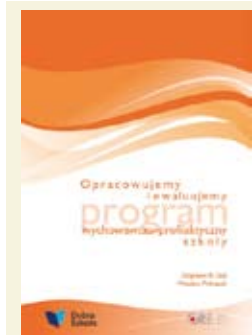
Początkiem wszystkiego są stocznie, to tu powstają jednostki pływające, realizujące różne zadania w transporcie morskim, w portach, na łowiskach itp. Polskie stocznie są otwarte na nowe technologie i innowacyjne rozwiązania – to ich recepta na sukces. Wyspecjalizowane, innowacyjne jednostki pływające są sprzedawane na cały świat. Podczas gdy kraje Dalekiego Wschodu stały się liderami w produkcji wielkich statków transportowych, polskie stocznie znalazły swoje nisze – pozyskały klientów zainteresowanych budową technologicznie zaawansowanych, specjalistycznych i przyjaznych środowisku statków, kutrów rybackich oraz nowoczesnych jednostek offshore.

Aby sprostać wysokim wymaganiom światowego rynku, stocznie potrzebują wysoko wykwalifikowanej kadry, począwszy od stanowisk robotniczych, najważniejszych w bezpośredniej produkcji, poprzez średnią kadrę techniczną, aż do inżynierów/ projektantów i kadry zarządzającej stoczni. Praca na stanowiskach produkcyjnych i okołoprodukcyjnych składa się na sukces stoczni.

Zapotrzebowanie na kadrę dotyczy ogromnej liczby zawodów. Na poziomie szkoły branżowej I stopnia są to: monter kadłubów okrętowych, mechanik – monter maszyn i urządzeń, monter rurociągów, elektryk, spawacz. Natomiast na poziomie technikum będzie to: technik budowy jednostek pływających, technik mechanik (specjalista od montażu maszyn i urządzeń w siłowni okrętowej oraz wyposażenia pokładowego), technik mechatronik, technik automatyk oraz technik elektryk. Nie sposób wymienić wszystkich zawodów, ale charakter i specyfika budownictwa okrętowego każdemu absolwentowi szkoły zawodowej technicznej stwarza możliwości osiągnięcia sukcesu na rynku pracy.

Należy mieć nadzieję, że szkoły okrętowe Gdańska, Gdyni i Szczecina ponownie staną się kuźnią kadr dla przemysłu okrętowego, bo przecież ta gałąź gospodarki to fascynujące miejsce pracy. Dokonując wyboru dalszej ścieżki kariery zawodowej młodzi ludzie powinni pamiętać, że globalizacja gospodarki, a także zdobyte wykształcenie techniczne, otwierają przed nimi świat.

Program wychowawczo-profilaktyczny

Na mocy zapisów ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. 2017 poz. 59) w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia rozpoczęcia roku szkolnego 2017/2018 w szkole / placówce powinien zostać opracowany oraz uchwalony program wychowawczo-profilaktyczny. Ma on połączyć w spójną całość działania opisywane dotychczas w dwóch odrębnych dokumentach: programie wychowawczym oraz programie profilaktyki. Wsparciem w realizacji tego zadania może być nowa publikacja Ośrodka Rozwoju Edukacji: „Opracowujemy i ewaluujemy program wychowawczo-profilaktyczny szkoły”, autorstwa Zbigniewa Gasia i Wiesława Poleszaka. Poradnik jest dostępny nieodpłatnie na stronie internetowej www.ore.edu.pl.

M.B.-U.

Ważne zmiany dotyczące kształcenia zawodowego – przepisy prawne

oprac. Jolanta Kijakowska

(na podstawie materiałów Ośrodka Rozwoju Edukacji, www.ore.edu.pl)

Reforma edukacji to także zmiany aktów prawnych regulujących kształcenie zawodowe. Poniżej przedstawiono obowiązujące od 1 września 2017 r. rozporządzenia MEN oraz ich podstawę prawną.

W jakich typach szkół obowiązuje nowe rozporządzenie w sprawie **klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego**, a jakich dotyczą zapisy dotychczasowego rozporządzenia?

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. 2017 poz. 622) będzie obowiązywać od roku szkolnego 2017/2018 w:

- klasach I branżowej szkoły I stopnia,
- klasach I dotychczasowego 4-letniego technikum,
- semestrach I szkoły policealnej,

a w latach następnych – również w kolejnych klasach lub semestrach tych szkół.

Podstawa prawna: art. 286 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe.

Klasyfikacja zawodów szkolnictwa zawodowego określona w dotychczasowych przepisach, tj. w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 grudnia 2016 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. 2016 poz. 2094), będzie stosowana:

a) w roku szkolnym 2017/2018:

- w klasach II-III dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej, prowadzonych w branżowej szkole I stopnia do czasu zakończenia kształcenia,
- w klasach II-IV dotychczasowego 4-letniego technikum,
- w semestrach II-V szkoły policealnej;

b) w roku szkolnym 2018/2019:

- w klasach III i IV dotychczasowego 4-letniego technikum,
- w semestrach IV i V szkoły policealnej;

c) w roku szkolnym 2019/2020:

- w klasach IV dotychczasowego 4-letniego technikum.

Podstawa prawna: art. 286 i art. 287 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe.

31 marca 2017 r. podpisano rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie **podstawy programowej kształcenia w zawodach** (Dz. U. 2017 poz. 860). Przepisy tego rozporządzenia będą stosowane:

a) od 1 września 2017 r.:

- w klasach I branżowej szkoły I stopnia,
- w klasach I dotychczasowego 4-letniego technikum,
- w semestrach I szkoły policealnej,
- a w latach następnych – również w kolejnych klasach lub semestrach tych szkół;

b) od 1 września 2019 r.:

- w pięcioletnim technikum;

c) od 1 września 2020 r.:

- w branżowej szkole II stopnia.

Podstawa prawna: art. 276, 277 ust.1, 278, 279, 280, 282, ust. 1, 284, 285 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe.

Uczniowie, którzy rozpoczęli naukę w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe przed 1 września 2017 r., będą ją kontynuowali w oparciu o dotychczasową podstawę programową kształcenia w zawodach, tj. na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz.U. 2012 poz. 184 z późniejszymi zmianami).

Podstawa prawna: art. 282 ust.2, 283 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe.

Jakie przepisy regulują kwestię **ramowych planów nauczania** w szkołach zawodowych?

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. 2017 poz. 703) zacznie obowiązywać:

a) od 1 września 2017 r.:

- w branżowej szkole I stopnia dla uczniów będących absolwentami gimnazjum (załącznik nr 7),
- w szkole specjalnej przysposabiającej do pracy (załącznik nr 9),

- w szkole policealnej, począwszy od semestru I (załączniki nr 12, 17 i 18);
- b) od 1 września 2019 r.:
 - w 5-letnim technikum (załącznik nr 5);
 - w branżowej szkole I stopnia dla absolwentów 8-letnich szkół podstawowych (załącznik nr 8);
- c) od 1 września 2020 r.:
 - w branżowej szkole II stopnia (załącznik nr 10);
- d) od 1 września 2022 r.:
 - w branżowej szkole II stopnia dla uczniów będących absolwentami branżowej szkoły I stopnia na podbudowie 8-letniej szkoły podstawowej (załącznik nr 11).

Podstawa prawna: art. 291 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe.

Nowe ramowe plany nauczania określają tygodniową liczbę godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych i zajęć z wychowawcą w poszczególnych klasach danego typu szkoły. Dyrektor szkoły, uwzględniając ramowy plan nauczania, opracuje tygodniowy (semestralny) rozkład zajęć.

Dotychczasowe Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. 2012 poz. 204 z późn. zm.) stosuje się do czasu zakończenia kształcenia w:

- dotychczasowym 4-letnim technikum (klasy I-IV);
- dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej prowadzonej w branżowej szkole I stopnia (klasy II-III);
- semestrach II-V szkoły policealnej (w roku szkolnym 2017/2018);
- w semestrach IV i V szkoły policealnej (w roku szkolnym 2018/2019).

Podstawa prawna: art. 291 ust. 2, 3, 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe.

Szkolne plany nauczania i plany realizacji kształcenia zawodowego – jakie rozporządzenia obowiązują w tych obszarach?

W I klasie 4-letniego technikum obowiązują:

- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych. (Dz. U. 2012 poz. 204 z późn. zm.);
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. 2017 poz. 622);
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. 2017 poz. 860).

W trzyletniej branżowej szkole I stopnia w klasie I (na podbudowie gimnazjum) obowiązują:

- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. 2017 poz. 703);
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. 2017 poz. 622);
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. 2017 poz. 860).

Sukcesywnie do końca I kwartału 2018 r. będą opracowywane szkolne plany nauczania dla czteroletniego technikum oraz plany realizacji kształcenia zawodowego dla branżowej szkoły I stopnia dla absolwentów gimnazjum. ■

kontakt telefoniczny z pracownikami MEN (kształcenie branżowe):

od poniedziałku do piątku w godz. 8.15-16.15, tel. 22 34 74 195

strony internetowe poświęcone reformie edukacji: www.reformaedukacji.men.gov.pl oraz <http://new.ore.edu.pl>

pytania można kierować na adres: reforma2017.zawodowe@ore.edu.pl

materiały metodyczne: <https://www.ore.edu.pl/nowa-podstawa-programowa>

Harmonogram prac:

- **do końca czerwca 2017 r.** – zakończenie konsultacji dotyczących podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceów ogólnokształcących, branżowej szkoły i technikum;
- **do końca III kwartału 2017 r.** – opracowanie projektu podstaw programowych dla pozostałych zawodów ujętych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego
- **do końca I kwartału 2018 r.** – publikacja rozporządzenia uwzględniającego podstawę programową kształcenia w pozostałych zawodach ujętych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego;
- **od roku szkolnego 2023/2024** – egzamin maturalny dla absolwentów branżowej szkoły II stopnia, którzy ukończyli kształcenie w branżowej szkole I stopnia jako absolwenci 8-letniej szkoły podstawowej.

Podstawy programowe kształcenia w zawodach

oprac. Jolanta Kijakowska

(na podstawie materiałów Ośrodka Rozwoju Edukacji, www.ore.edu.pl)

Podstawy programowe kształcenia w zawodach dotyczą:

- branżowej szkoły I stopnia – klasy pierwszej w roku szkolnym 2017/2018;
- 4-letniego technikum – klasy I w roku szkolnym 2017/2018;
- 5-letniego technikum – klasy I w roku szkolnym 2019/2020;
- szkoły policealnej – semestru I w roku szkolnym 2017/2018.

W podstawach programowych obszary kształcenia obejmują zawody pogrupowane pod względem wspólnych efektów kształcenia wymaganych do realizacji zadań zawodowych. Uwzględniono Polską Klasyfikację Działalności i wyodrębniono **8 obszarów kształcenia**:

- administracyjno-usługowy (AU);
- budowlany (BD);
- elektryczno-elektroniczny (EE);
- mechaniczny i górniczo-hutniczy (MG);
- rolniczo-leśny z ochroną środowiska (RL);
- turystyczno-gastronomiczny (TG);
- medyczno-społeczny (MS);
- artystyczny (ST).

Od stycznia 2016 r. Ośrodek Rozwoju Edukacji realizuje **projekt „Partnerstwo na rzecz kształcenia zawodowego”**. Celem projektu jest dostosowanie kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy poprzez zaangażowanie przedstawicieli pracodawców oraz pracowników na wszystkich etapach jego programowania.

W ramach I etapu projektu – „Forum partnerów społecznych” – zmodyfikowano podstawy programowe dla 55 zawodów, do których opracowywane są plany i programy kształcenia. Przykładowe plany i programy opracowywano dla:

- 5-letniego technikum;
- branżowej szkoły I stopnia dla absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej;
- branżowej szkoły II stopnia dla absolwentów branżowej szkoły I stopnia na podbudowie 8-letniej szkoły podstawowej;
- szkoły policealnej.

W następnych dwóch etapach projektu zostaną zmodyfikowane podstawy programowe do kolej-

nych zawodów (148). Po zmodyfikowaniu podstaw programowych z uwzględnieniem rekomendacji pracodawców i ministerstw właściwych dla zawodu, zostaną opracowane przykładowe plany i programy dla tych zawodów. Ponadto w projekcie zaplanowano opracowanie – na podstawie zmodyfikowanych PPKZ – suplementów do dyplomów i kwalifikacji oraz ścieżek rozwoju zawodowego.

Podstawy programowe kształcenia w zawodach zmodyfikowane w zakresie efektów wspólnych i efektów z kwalifikacji dla 55 zawodów ujętych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, etap 1 projektu – przykładowe zmiany:

Tabela 1

lp.	nazwa zawodu (2012 r.)	obowiązująca nazwa zawodu (wg rozporządzenia MEN w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego z 2017 r.)	symbol cyfrowy zawodu (wg podstawy programowej z 2017 r.)
1	fotograf	fotograf	343101
2	fototechnik (symbol cyfrowy: 343104)	technik fotografii i multimedków	343105
3	technik cyfrowych procesów graficznych (symbol cyfrowy: 311911)	technik grafiki i poligrafii cyfrowej	311943
4	technik spedytor	technik spedytor	333108
5	technik logistyk	technik logistyk	333107

Podstawy programowe częściowo zmodyfikowane w zakresie efektów wspólnych dla zawodów ujętych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, modernizowane w 2 i 3 etapie projektu (łącznie 148 zawodów) – przykłady:

Tabela 2

lp.	nazwa zawodu	symbol cyfrowy zawodu
1	Asystent kierownika produkcji filmowej / telewizyjnej	343902
2	Asystent osoby niepełnosprawnej	341201
3	Asystentka stomatologiczna	325101
4	Blacharz	721301
5	Blacharz izolacji przemysłowych	721303
6	Blacharz samochodowy	721306

W nowej podstawie programowej wyodrębniono zawody pomocnicze:

Tabela 3

lp.	nazwa zawodu	symbol cyfrowy zawodu
1	Asystent fryzjera	932919
2	Pracownik pomocniczy krawca	932915
3	Pracownik pomocniczy mechanika	932916
4	Pracownik pomocniczy stolarza	932918
5	Pracownik pomocniczy ślusarza	932917

Zmodyfikowane podstawy programowe kształcenia w zawodach (PPKZ):

- fotograf,
- fototechnik,
- technik cyfrowych procesów graficznych,
- technik spedytor,
- technik logistyki,
- operator maszyn w przemyśle włókienniczym,
- technik włókiennik,
- rękodzielnik wyrobów włókienniczych,
- technik włókienniczych wyrobów dekoracyjnych,
- operator urządzeń przemysłu ceramicznego,
- technik technologii ceramicznej,
- monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie,
- betoniarz-zbrojarz,
- monter izolacji budowlanych,
- murarz-tylnik,
- monter konstrukcji budowlanych,
- technik budownictwa,
- technik geodeta,
- mechanik maszyn i urządzeń drogowych,
- technik drogownictwa,
- monter nawierzchni kolejowej,
- technik dróg i mostów kolejowych,
- monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych,
- technik urządzeń sanitarnych,
- technik weterynarz,
- mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych,
- technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki,
- monter kadłubów okrętowych,
- technik budownictwa okrętowego,
- technik mechanik okrętowy,
- technik mechanik okrętowy,
- elektromechanik pojazdów samochodowych,
- mechanik pojazdów samochodowych,
- mechanik motocyklowy,
- technik pojazdów samochodowych,
- operator maszyn i urządzeń metalurgicznych,
- operator maszyn i urządzeń do obróbki plastycznej,
- technik hutnik,
- operator maszyn i urządzeń odlewniczych,
- technik odlewnik,
- modelarz odlewnik,
- elektromechanik,
- elektryk,
- technik elektryk,
- monter-elektronik,
- technik elektroniki,
- technik elektroniki i informatyki medycznej,
- monter mechatronik,
- technik mechatronik,
- monter sieci i urządzeń telekomunikacyjnych,
- technik telekomunikacji,
- technik informatyk,
- technik teleinformatyk,
- technik szerokopasmowej komunikacji elektronicznej,
- technik tyfloinformatyk.

Akty prawne dot. podstaw programowych kształcenia w zawodach:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. 2017 poz. 60)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. 2017 poz. 860)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. 2017 poz. 703)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. 2017 poz. 622)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz. U. 2017 poz. 649)

CENne informacje

65-lecie Centrum Edukacji Nauczycieli

W październiku 2012 r. odbyły się obchody 60-lecia Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku. W ramach podsumowania bogatej historii placówki m.in. ukazał się numer specjalny „Edukacji Pomorskiej” (54). W tym roku kolejną okazją do przyjrzenia się działalności CEN będą uroczyste obchody 65-lecia placówki, zaplanowane na 25 i 26 września 2017 r.

Pierwszy dzień uroczystości to międzynarodowa konferencja pt. *Szkoła empatii, dialogu i inspiracji*, organizowana we współpracy z Goethe-Institut w Warszawie oraz Uniwersytetem Gdańskim. Wykład inauguracyjny *Zasada „człowieczeństwa” w szkole* wygłosi prof. dr. med. Joachim Bauer – lekarz psychiatra, psychoterapeuta i neurobiolog z Uniklinikum we Freiburgu (Niemcy). W programie spotkania, obok kilku innych wystąpień znamienitych prelegentów, zaplanowano również panel dyskusyjny z udziałem ekspertów, moderowany przez dr hab. Leszka Korporowicza, prof. UJ z Instytutu Studiów Międzykulturowych Uniwersytetu Jagiellońskiego.

26 września br., pod hasłem *Jutro edukacji z CENem*, odbędą się główne obchody jubileuszu. W tej części uroczystości wykład *Miej odwagę zmieniać rzeczywistość – inspiracje dla pomorskiej edukacji* wygłosi mediator, mentor i mówca motywacyjny, Robert Krool. Oficjalnym wystąpieniem będą towarzyszyły występy

artystyczne, a całość spotkania zostanie uwieczniona w graficznym zapisie przebiegu konferencji.

W związku z obchodami 65-lecia CEN realizowane są również inne działania. Jednym z nich jest uruchomienie specjalnej strony internetowej: www.cen.gda.pl/65-lat-cen, na której sukcesywnie ukazują się materiały informacyjne i promocyjne. Plany wydawnicze placówki obejmują też publikację tomu „CENnych Praktyk”, poświęconego ostatnim pięciu latom pracy CEN.

Obchody 65-lecia Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku zostały objęte patronatami honorowymi: rzecznika praw dziecka, Marka Michalaka, a także Mieczysława Struka, marszałka województwa pomorskiego, oraz Polskiego Towarzystwa Ewaluacyjnego. Patronat medialny nad wydarzeniem sprawują: portal Trójmiasto.pl i Radio Gdańsk.

M.B.-U.

Nauczycielu – zdemaskuj depresję!

Agnieszka Gondek, Urszula Kropidłowska

Depresja to jednostka kliniczna, której dominującym objawem jest obniżenie nastroju. Aby ją zdiagnozować, należy zaobserwować dodatkowo przynajmniej kilka z poniższych symptomów: zahamowanie napędu oraz całej aktywności, myśli lub zamiary samobójcze, poczucie lęku, niepokój, pobudzenie ruchowe czy objawy somatyczne (np. trudności ze snem, obniżenie łaknienia, zmniejszenie libido, bóle w różnych obszarach ciała, niemające żadnego medycznego wyjaśnienia) (Bilikiewicz, 2011). Osoba cierpiąca na depresję przestaje odczuwać zadowolenie z aktywności, które wcześniej sprawiały jej radość oraz wykazuje zubożenie emocjonalne – sytuacje, które kiedyś powodowały silne emocje, teraz wydają się być zupełnie bez znaczenia.

Ponadto stan taki musi trwać przez co najmniej dwa tygodnie.

Nie może być także związany ze stosowaniem środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, leki) lub jakimkolwiek zaburzeniem organicznym.

Wyróżnia się łagodne, umiarkowane i ciężkie epizody depresyjne, w zależności od nasilenia objawów chorobowych. W najcięższych przypadkach – gdy do spektrum objawów dołączają się omamy lub urojenia – mówimy o depresji psychotycznej (ICD-10, 1998).

Objawy depresji u dzieci i młodzieży mogą być podobne do tych, które występują u osób dorosłych, jednak znacznie częściej występują pod postacią tzw. „depresji maskowanej” (lub inaczej – „masek depresji”). W literaturze specjalistycznej stosuje się takie określenia, ponieważ depresja u bardzo młodych osób może wyglądać zupełnie odmiennie. Zdarza się, że dziecko nie przejawia w bezpośrednim kontakcie obniżonego nastroju (który jest przecież podstawowym objawem depresji u osób dorosłych), a np. niekontrolowane wybuchy złości, które „maskują” obraz kliniczny. Maski depresji mogą być bardzo zróżnicowane. Poniżej zaprezentujemy kilka innych, szeroko opisywanych w literaturze przykładów:

- nieustanne poczucie zmęczenia, znużenia, braku energii do działania;
- zachowania buntownicze – najczęściej ukierunkowane na osoby dorosłe – rodziców czy nauczycieli (np. ostentacyjne zaniechanie obowiązków szkolnych, wagary, ucieczki z domu);
- zachowania autodestrukcyjne – np. samookaleczanie się, umyślne narażanie się na niebezpieczeństwo, stosowanie środków psychoaktywnych;
- zachowania antyspołeczne – np. trudności w kontaktach z rówieśnikami, zrywanie relacji z bliskimi dotąd osobami, duża drażliwość, zachowania agresywne lub zamknięcie się w sobie.

Nauczyciele i wychowawcy – czyli osoby mające codzienny kontakt z młodymi ludźmi – powinni znać objawy depresji, ze szczególnym uwzględnieniem opisanej powyżej „depresji maskowanej” (występuje najczęściej w okresie pre- i adolescencji). Warto mieć świadomość, że na depresję może cierpieć nie tylko uczeń przygnębiony, zamknięty w sobie i wycofany, ale równie dobrze ten krnąbrny, agresywny i pozornie zbyt pewny siebie. Świadomość ta jest niezwykle ważna, ponieważ nieleczoną depresję uważa się za chorobę śmiertelną (!). Około 15% cierpiących na nią osób popełnia samobójstwo (Kaplan, Sadock, 1995). Liczni autorzy podają, że około 80% samobójców podjęło próbę samouniżenia w stanie zaburzeń nastroju (Pospiszyl, 2011).

Istnieje kilka ważnych predyktorów, które mogą zapowiadać rychłe podjęcie próby samobójczej przez osoby cierpiące na depresję (również tę „maskowaną”). Sądzymy, że warto uczulić na nie nauczycieli, wychowawców oraz wszystkie osoby na co dzień pracujące z dziećmi i młodzieżą. Nie jest to wcale rzadkie zjawisko – na świecie w ten sposób każdego dnia ginie 1 500 osób (Pospiszyl, 2011)! W ostatnich latach odnotowano wzrost częstotliwości podejmowania prób samobójczych przez młodzież do dwudziestego roku życia. Co ciekawe, dziewczęta znacznie częściej niż chłopcy decydują się na tak drastyczny krok (Pospiszyl, 2011). Mimo iż oddziaływanie profilaktyczne skierowana są przede wszyst-

kim do osób młodych, statystyki samobójstw młodzieżowych nieustannie rosną, zarówno w Polsce, jak i na świecie. Należy dodać – w oparciu o statystyki policyjne – iż około 75% zamachów samobójczych kończy się zgonem (Bednarski, Urbanek, 2012).

Próby samobójcze podejmowane przez młodzież, w przeciwieństwie do samobójstw osób dorosłych, najczęściej stanowią dramatyczną próbę wołania o pomoc. Młodzi ludzie w przeważającej większości nie pragną definitywnie umrzeć, tylko żyć inaczej niż dotychczas. Próba samobójcza postrzegana jest (świadomie lub nie) jako nadzieja na zmianę przytłaczającej, przerastającej młodego człowieka sytuacji. Najczęściej nie jest tak, że młody człowiek chce przestać żyć – on nie chce po prostu dłużej TAK żyć. Osoby dorosłe częściej dokonują tzw. samobójstw bilansowych, w pewnym stopniu racjonalnych i uzasadnionych (Pilecka, 2005).

Poniżej prezentujemy kilka symptomów, które – przejawiane przez dzieci i młodzież – mogą zapowiadać podjęcie próby samobójczej:

- doświadczenie „zawężenia” – myśli, emocje i działania skoncentrowane są wokół śmierci, adolescent może doświadczać fascynacji śmiercią (co przejawia się np. poszukiwaniem określonej literatury i filmów o tematyce śmierci, chęcią przebywania w okolicy cmentarza, wyobrażaniem sobie własnego pogrzebu, pisaniem listów pożegnalnych do swoich bliskich itp.);
- bezpośrednie komunikaty o własnych zamiarach – to nieprawda, że o planowanym samobójstwie mówią jedynie osoby, które tak naprawdę nie chcą go popełnić i pragną tylko manipulować otoczeniem; w znacznej większości przypadków osoby popełniające udane samobójstwo wcześniej w jakiś sposób informowały o tym swoje otoczenie;
- stopniowe wycofywanie się z relacji z otoczeniem zewnętrznym;
- rozdawanie cennych rzeczy osobistych innym osobom;

Agnieszka Gondek – psycholog, studiuje na Gdańskim Uniwersytecie Medycznym; wykładała psychologię kliniczną na Uniwersytecie Trzeciego Wieku; prowadzi grupę dla osób w żałobie, terapię dzieci nieśmiałych i uczniów z trudnościami emocjonalnymi; nauczyciel świetlicy szkolnej w Szkole Podstawowej nr 39 w Gdyni.

- porządkowanie własnych spraw – np. dążenie do wyjaśnienia konfliktu ze swoją byłą sympatią, spotkanie z ojcem, z którym wcześniejsze kontakty nie były satysfakcjonujące itp.

Depresja i zachowania suicydalne dzieci oraz młodzieży budzą ogromne emocje i ciekawość otoczenia, przede wszystkim z uwagi na bardzo młody wiek tych osób. Na całym świecie nieustannie prowadzone są badania empiryczne, mające na celu ustalenie korelatów prób samobójczych u adolescentów. Ich rezultaty mogą uchronić przynajmniej część młodych osób przed gwałtowną, przedwczesną śmiercią. Niestety aktualna wiedza dotycząca mechanizmów podejmowania zachowań samobójczych przez dzieci jest nadal fragmentaryczna, a wzrastający odsetek młodych samobójców oznacza fiasko programów terapeutycznych (Pilecka, 2005). Jesteśmy jednak przekonane, że posiadając przynajmniej podstawową wiedzę o depresji młodzieżowej i dynamice procesu suicydalnego, można zapobiec wielu dramatycznym wydarzeniom. Czasem, aby uratować czyjeś życie, wystarczy po prostu odrobina wrażliwości i szeroko otwarte oczy...

Bibliografia:

- Bednarski, L., Urbanek, A. (2012). *Śmierć samobójcza – perspektywa kryminalistyczna i pedagogiczna*. Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
- Bilikiewicz, A. (red.). (2011). *Psychiatria – podręcznik dla studentów medycyny*. Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZWL.
- ICD – 10. (2000). *Klasyfikacja zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania. Opisy kliniczne i wskazówki diagnostyczne*. Kraków – Warszawa: Uniwersyteckie Wydawnictwo Medyczne „Vesalius”. Instytut Psychiatrii i Neurologii.
- Kaplan, H., Sadock, B. (1995). *Psychiatria kliniczna*. Wrocław: Urban & Partner.
- Pilecka, B. (2005). *Osobowościowe korelaty prób samobójczych u młodzieży*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Pospiszyl, I. (2011). *Patologie społeczne*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Urszula Kropidłowska – pedagog szkolny w Szkole Podstawowej nr 39 w Gdyni; terapeuta w gabinecie SI „Anisto” w Gdyni; kierownik/wychowawca na obozach RadsasSport; w wolnych chwilach prowadzi zajęcia dla studentów (tematyka terapeutyczna); autorka artykułów dot. wsparcia rozwoju dziecka; wolontariusz-terapeuta dzieci z autyzmem.

Ksylitol – niedoceniany naturalny cukier

Monika Zejer

Słodzenia potraw i napojów jest jednym z zagadnień poruszanych w ramach edukacji zdrowotnej. Temat ten powraca również w rozmowach dotyczących diety uczniów czy działalności szkolnych sklepików i stołówek. Jednak powszechna wiedza o naturalnych cukrach, takich jak ksylitol, nadal jest niewielka.

Ksylitol wygląda i smakuje jak tradycyjny cukier, ale ma mniej kalorii i nie podnosi poziomu glukozy we krwi. Liczne badania wskazują, że może poprawić zdrowie jamy ustnej i posiada inne korzyści zdrowotne.

Czym jest ksylitol i jak się go produkuje?

Ksylitol jest substancją kwalifikowaną jako alkohol cukrowy (lub alkohol polihydroksylowy). Alkohole cukrowe to mieszanki cząsteczek cukru i cząsteczek alkoholu. Ich struktura daje im zdolność pobudzania słodkich receptorów smakowych na języku. Ksylitol występuje w niewielkich ilościach w wielu owocach i warzywach, a zatem jest naturalny. Organizm ludzki produkuje małe ilości tego cukru za pośrednictwem przemian metabolicznych.

Ksylitol słodzący rafinowany, a więc oczyszczony i bez żadnych składników zmieniających smak i zapach, wygląda jak biały, krystaliczny proszek.

Można go wytwarzać z drzew, takich jak brzoza, ale może być również pozyskiwany w procesie przemysłowym z włókien roślinnych o nazwie xylan.

Ten częsty składnik gumy do żucia bez cukru, cukierków, żywności przyjaznej cukrzykom i produktów do higieny jamy ustnej ma słodycz podobną do zwykłego cukru, ale zawiera o 40% mniej kalorii: cukier ma 4 kalorie na gram, a ksylitol – 2,4 kalorii na gram.

Mimo że alkohole cukrowe są technicznie węglowodanami, większość z nich nie podnosi poziomu cukru we krwi, a tym samym nie liczą się jako węglowodany do wagi netto produktów, co czyni je popularnym słodzikiem w produktach niskowęglowodanowych. Przy okazji nie należy się bać alkoholowej części ksylitolu – nie ma ona nic wspólnego z alkoholem, którym ludzie się upijają (etanolem). Alkohole cukrowe są bezpieczne dla alkoholików.

Niski indeks glikemiczny

Jednym z ujemnych wpływów dodawania cukru (i syropów roślinnych o wysokiej zawartości fruktozy) jest to, że podnoszą one skokowo poziom cukru we krwi oraz stężenie insuliny. Duża ilość fruktozy, którą jest słodzonych wiele codziennie spożywanych produktów, może prowadzić do odporności na insulinę, powodującej szereg schorzeń, np. nadwagę, nadciśnienie, problemy ze stawami, zaburzenia hormonalne, skoki wagi ciała, a nawet spowolnienie procesów myślowych. Nieleczona insulinooporność wyniszcza organizm, powoduje śmierć tkanek i jest źródłem wielu innych problemów metabolicznych.

Natomiast ksylitol nie zawiera fruktozy i ma nieznaczny wpływ na poziom cukru oraz insuliny we krwi. Indeks glikemiczny (tj. klasyfikacja produktów żywnościowych na podstawie ich wpływu na poziom glukozy we krwi w 2-3 godziny po ich spożyciu) ksylitolu wynosi tylko 7, podczas gdy zwykły cukier ma wskaźnik glikemiczny o wartości 60-70. Można uznać ksylitol za środek słodzący sprzyjający utracie wagi, ponieważ zawiera o 40% mniej kalorii niż cukier. Dla osób z wysokim zagro-

Fot. źródło: <https://pixabay.com>

żeniem cukrzycą, cukrzyków oraz osób cierpiących na otyłość i inne problemy metaboliczne, ksylitol jest doskonałą alternatywą dla cukru.

Badania przeprowadzane na zwierzętach wykazały, że ksylitol może złagodzić objawy cukrzycy, zmniejszyć gromadzenie tłuszczu w jamie brzusznej, a nawet zapobiec przyrostowi masy ciała przy tłustej diecie. Spożycie ksylitolu może przynieść wymierne korzyści dla zdrowia metabolicznego.

Pozytywny wpływ na zdrowie zębów

Wielu dentystów, nie bez powodu, zaleca korzystanie z gum do żucia słodzonych ksylitolem. Liczne badania wskazują, że ksylitol wykazuje silne właściwości zdrowotne dla jamy ustnej i jest pomocny w zapobieganiu próchnicy zębów.

Jedną z najważniejszych przyczyn próchnicy jest obecność w jamie ustnej bakterii streptococcus mutans. Są one odpowiedzialne przede wszystkim za uszkodzenia płytki nazębnej i próchnicę. Chociaż posiadanie tych bakterii w jamie ustnej jest normalne, to gdy ich liczba niebezpiecznie rośnie, system immunologiczny zaczyna je atakować. Może to prowadzić do chorób jamy ustnej, takich jak zapalenie dziąseł. Bakterie streptococcus mutans żywią się glukozą ze zjedanego przez nas pokarmu, ale nie mogą odżywiać się ksylitolem. A zatem, zastępując tradycyjny cukier ksylitolem, redukujemy dostępną pożywkę dla szkodliwych bakterii.

Efekty działania ksylitolu są znacznie większe: bakterie, mimo że go nie trawią, napychają się nim, a przez to z kolei nie są w stanie pożywiać się glukozą. Prowadzi to do przerwania cyklu wytwarzania nowych bakterii oraz kontrolowania ich ilości na odpowiednim, niezagrażającym zdrowiu, poziomie. Innymi słowy, kiedy żujemy gumy z ksylitolem lub używamy go jako słodzika, metabolizm cukru w szkodliwych bakteriach jest zablokowany i bakterie dosłownie umierają z głodu. W jednym z badań, stosując słodzone ksylitolem gumy do żucia, obniżono stężenie szkodliwych bakterii z 27% do nawet 75%, bez wpływu na pożyteczne florę bakteryjną.

Ksylitol ma także inne korzyści stomatologiczne. Zwiększa wchłanianie wapnia z przewodu pokarmowego, co jest dobre dla zębów i może również ochronić przed osteoporozą. Intensyfikuje produkcję śliny, która zawiera wapń i fosforany, odżywiające i pomagające w remineralizacji zębów. Dodatkowo obniża kwasowość śliny, co prowadzi do mniejszej degradacji szkliwa zębów.

Liczne badania wskazują, że ksylitol – jako zamiennik tradycyjnego cukru lub dodatek do codziennej diety – można zmniejszyć ubytki i próchnicę zębów o 30%-85%. Ponieważ stan zapalny leży u podstaw

wielu chorób przewlekłych, zmniejszenie zapalenia dziąseł i płytki nazębnej może mieć korzystny wpływ na resztę ciała. Ksylitol pozbawia pożywki szkodliwe bakterie w jamie ustnej, tym samym zmniejszając próchnicę i gromadzenie się płytki nazębnej oraz zapobiegając chorobom zapalnym dziąseł.

Ksylitol a infekcje

Usta, nos i uszy są ze sobą połączone. Z tego powodu bakterie, które żyją w ustach, mogą w końcu spowodować zapalenie ucha – powszechny problem u dzieci. Okazuje się, że ksylitol może pozbawiać pożywki niektóre z chorobotwórczych bakterii również we tym przypadku. W jednym z badań u dzieci z powtarzającymi się infekcjami ucha dodanie do codziennej diety gum słodzonych ksylitolem zmniejszyło częstotliwość infekcji o 40%.

Ksylitol pomaga również zwalczać drożdże candida albicans, zmniejszając ich zdolność przyklejania się do powierzchni ciała, gdzie mogą powodować zakażenia i wywoływać infekcje przewodu pokarmowego.

Inne korzyści zdrowotne

Kolagen jest najliczniejszym białkiem w organizmie, znajduje się w dużych ilościach w skórze (zapewnia jej elastyczność) i w tkankach łącznych (ścięgnach), występuje nawet w rogówce oka. Istnieją badania na zwierzętach pokazujące, że ksylitol może zwiększyć produkcję kolagenu, a dzięki temu – przyczynić się do przeciwdziałania skutkom starzenia się skóry, a nawet pomóc w wygładzeniu zmarszczek.

Ksylitol może również działać profilaktycznie przeciwko osteoporozie – jego spożywanie prowadzi do zwiększenia zawartości mineralnej i objętości kości u zwierząt.

Chociaż ksylitol zabija szkodliwe bakterie w jamie ustnej, może też być pożywką dla potrzebnych dla dobrego trawienia bakterii w jelitach. W związku z tym działa podobnie do rozpuszczalnego błonnika.

Produkt bez wad?

Czyżby ksylitol był bez wad? Niestety, nie. Ten naturalny cukier jest bardzo toksyczny dla psów – nawet przy spożyciu małej ilości może prowadzić do hipoglikemii oraz niewydolności wątroby.

Efekty uboczne, przeciwwskazania i dawkowanie

Ksylitol na ogół jest dobrze tolerowany, ale niektórzy ludzie – gdy spożyją go zbyt dużo – mogą mieć kłopoty trawienne, takie jak wzdęcia czy biegunka. Jeśli będziemy stopniowo wprowadzać ksylitol do diety i damy ciału czas na przyzwyczajenie się do tej substancji, to znacznie zmniejszy

badania i analizy

niebezpieczeństwo pojawienia się wyżej wymienionych kłopotów.

Jeśli masz zespół jelita drażliwego lub nietolerancję cukrów alkoholowych, to musisz być bardzo ostrożny ze spożywaniem wszystkich alkoholi cukrowych. Najlepiej robić to pod nadzorem lekarza lub całkowicie wyeliminować cukry z codziennej diety.

W pozostałych sytuacjach długotrwałe spożywanie ksylitolu wydaje się być całkowicie bezpieczne. W jednym z badań, uczestnicy spożywali średnio 1,5 kg ksylitolu miesięcznie, przy maksymalnej dziennej dawce ponad 400 gramów, bez żadnych negatywnych skutków. Alkohole cukrowe można zatem z powodzeniem wykorzystywać do słodzenia kaw czy herbat, a tradycyjny cukier w różnych przepisach kulinarnych – zastąpić ksylitolem w stosunku 1:1.

Jeśli chcemy coś posłodzić, ksylitol jest doskonałym wyborem. W przypadku większości słodzików zastanawiamy się czy szkodzą, czy nie szkodzą. Wyniki badań dotyczących ksylitolu dowodzą, że jego spożycie przynosi rzeczywiste korzyści zdrowotne: nie powoduje skoku cukru i insuliny we krwi, pomaga pozbyć się szkodliwych bakterii w jamie ustnej, a także dobrze wpływa na przyjazne bakterie w jelicie. Czego można chcieć więcej od słodzika?

Źródła:

1. <http://archive.diabetes.ca/files/SugarAlcohols--Wolever--CJDDecember2002.pdf>
2. http://www.aapd.org/media/Policies_Guidelines/P_Xylitol.pdf
3. <http://www.aspcapro.org/sites/pro/files/xylitol.pdf>
4. <http://adr.sagepub.com/content/21/1/74.extract>
5. <http://www.glycemicindex.com>
6. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov>

Monika Zejer – lekarz stomatolog, nauczyciel w Wojewódzkim Zespole Szkół Policealnych nr 2 w Gdańsku.

Pozwólmy dzieciom odczarować matematykę

Joanna Aleksandrowicz,
specjalista CEN ds. edukacji wczesnej

„Pozwólmy dzieciom odczarować matematykę”
to projekt realizowany w odpowiedzi
na sygnalizowaną wielokrotnie potrzebę analizy
oraz wsparcia edukacji matematycznej w klasach
początkowych szkoły podstawowej.

W przedsięwzięciu, prowadzonym wspólnie przez Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Uniwersytet Gdański oraz Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku, uczestniczy ponad 20 szkół z województwa pomorskiego.

W ramach projektu m.in. prowadzone jest badanie dotyczące kompetencji uczniów klas trzecich szkół podstawowych w zakresie rozwiązywania tekstowych zadań matematycznych. Poznanie sposobów radzenia sobie z zadaniami typowymi i nietypowymi pozwoli rozpoznać poziom myślenia matematycznego uczniów oraz znaczenia nadawane przez nich pojęciom matematycznym. Uzyskane wyniki pomogą w identyfikacji matematycznej codzienności uczniów i będą stanowiły interesujący materiał do diagnozy sposobów kreowania szkolnych sytuacji poznawczych.

Kolejnym działaniem projektowym jest badanie sondażowe przeprowadzane wśród nauczycieli, służące rozpoznaniu nauczycielskich opinii na temat znaczenia matematycznych zadań tekstowych w rozwoju myślenia matematycznego dzieci. Ustalenie ww. przekonań dotyczących nauczania matematyki będzie istotne dla sformułowania dyspozycji i rekomendacji dla nauczycieli klas początkowych.

Oprócz informacji zwrotnych przekazywanych do szkół uczestniczących w badaniach, projekt zakłada również opracowanie końcowego raportu merytorycznego oraz upowszechnianie wyników w postaci publikacji w periodykach naukowych. O rezultatach przedsięwzięcia będziemy również informować na łamach „Edukacji Pomorskiej”.

Projekt „Pozwólmy dzieciom odczarować matematykę”

- kierownik projektu: **dr Alina Kalinowska** – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Wydział Nauk Społecznych, Katedra Wczesnej Edukacji
- koordynator / ekspert akademicki: **prof. dr hab. Dorota Klus-Stańska** – Uniwersytet Gdański, Instytut Pedagogiki, Zakład Badań nad Dzieciństwem i Szkołą
- organizator: **Renata Ropela** – Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku
- koordynator organizacyjny: **Joanna Aleksandrowicz** – Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku

CENTRUM
EDUKACJI
NAUCZYCIELI
W GDAŃSKU

JEDNOSTKA
SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA
POMORSKIEGO

TIK w szkole

Wirtualna tablica

Mirosława Żoła,
Gimnazjum nr 2 w Żukowie

Padlet jest wirtualną tablicą, przypominającą niewielką tablicę korkową. Przyjazną, bo ma interfejs w języku polskim. Chcąc korzystać z padleta, należy założyć konto – korzystając z facebooka lub google albo podając swój adres e-mail.

Po utworzeniu tablicy możemy wybrać tło oraz ustawić ikonę, która będzie symbolem tematyki zamieszczonej na tablicy. Ikonę do padleta (umieszczaną w lewym górnym rogu) można wybrać z bogatych zasobów galerii lub stworzyć samodzielnie. Można też określić, w jaki sposób nasze elementy mają być rozmieszczane na tablicy: swobodnie, strumieniowo lub jako siatka. Wiadomości dodajemy poprzez dwukrotne kliknięcie w puste miejsce na ścianie lub poprzez kliknięcie w znak „+” w prawym dolnym rogu i uzupełnienie go swoją treścią. Na tablicy możemy umieszczać tekst, zdjęcia z naszych zasobów lub wykonane za pomocą kamery internetowej oraz linki do stron w sieci.

Na padlecie możemy zamieszczać wiadomości dla kolegów i uczniów. To proste w obsłudze narzędzie

sprawdzi się też jako obszar roboczy do współpracy uczniów i nauczycieli, gromadzenia zbiorów, prostych konkursów, wspólnych opowieści, otrzymywania informacji zwrotnej czy składania życzeń – zastosowań może być bardzo wiele. Na pewno każdy nauczyciel znajdzie niejedną okazję do tego, aby wykorzystać tę wirtualną tablicę w swojej pracy.

Dostęp do utworzonego padleta może uzyskać każdy, kto posiada odnośnik (link) lub kod QR. Nie będzie on widoczny w wynikach wyszukiwania Google ani ogólnodostępnych obszarach aplikacji Padlet.

Więcej informacji znajdziemy na stronie internetowej: <https://padlet.com>.

Mirosława Żoła – nauczyciel dyplomowany matematyki i informatyki, dyrektor Publicznego Gimnazjum nr 2 im. Jana Heweliusza w Żukowie; była ambasador programu eTwinning; egzaminator ECDL, e-citizen i e-nauczyciel; prelegentka konferencji informatycznych; entuzjastka nowych technologii i jazdy na rowerze.

Otwarte Zasoby
Edukacyjne w Polsce
– uwarunkowania
i szanse rozwoju

Otwarte Zasoby Edukacyjne w Polsce

Raport „Otwarte Zasoby Edukacyjne w Polsce – uwarunkowania i szanse rozwoju”, dostępnym na stronie internetowej Centrum Cyfrowego (<https://centrumcyfrowe.pl>) prezentuje wyniki kompleksowej analizy sytuacji otwartych zasobów w Polsce oraz omawia korzyści płynące z ich upowszechniania i stosowania. W opracowaniu, oprócz perspektywy oświatowej, zwrócono uwagę na aspekty prawne, ekonomiczne i infrastrukturalne. Zachęcamy do lektury!

M.B.-U.

wokół nas

KRET – Kreatywny Rozwój Edukacji Twórczej. Sieć współpracy i samokształcenia nauczycieli pracujących kreatywnie

Urszula Kornas-Krzyżykowska,
nauczyciel konsultant ds. nauczania kreatywnego
oraz edukacji matematycznej IV etapu

Sieć i ja

(..) Właśnie mija rok mojej działalności w sieci i dzięki temu był to rok, który przyniósł wspaniałe efekty w pracy z młodzieżą oraz ogromną satysfakcję z wykonywanych zadań. Każde spotkanie sieci inspiruje mnie do wprowadzenia ciekawych narzędzi podczas zajęć, np. kolorowych karteczek do losowania grup, podsumowywania lekcji weryfikartami, zaciekawiania zajęciami od wejścia do klasy czy respektowania różnorodnych stylów uczenia się uczniów.

(...) Cieszę się, że mogę należeć do grupy, w której kreatywne, twórcze myślenie sprawia, że praca staje się pasją.

Justyna Wołoszyk-Brzezińska

Uczestnicząc w pracy sieci współpracy nauczycieli KRET, otrzymałam duże wsparcie metodyczne i merytoryczne. Dzięki tym spotkaniom poznałam wspaniałe nauczycielki – ciekawe osoby z pasją, które chętnie dzieliły się swoimi pomysłami, nietuzinkowymi rozwiązaniami różnych problemów. Inspirowały mnie do tworzenia ciekawych pomocy naukowych i nieszablonowego przekazywania wiedzy uczniom. Dowiedziałam się dużo o myśleniu wizualnym, tworzeniu map myśli. Miałam również okazję zdobienia przedmiotów metodą decoupage. Myślę, że wymiana spostrzeżeń i doświadczeń jest najcenniejszą rzeczą, jaką wyniosłam ze wspólnie spędzonego czasu.

Agnieszka Kruczyńska

Prowadzone przeze mnie treningi kreatywności oraz organizowane konferencje dotyczące twórczości zaowocowały powstaniem sieci współpracy i samokształcenia. Inicjatywa wyszła ze strony nauczycielek, które stwierdziły, że jedna konferencja z kreatywności w roku to dla nich za mało. Zadały pytanie: „Co możemy zrobić, żeby spotykać się częściej?” Moją odpowiedzią było: „Stwórzcie sieć.” I tak powstała sieć, którą nazwaliśmy KRET. Od roku spotykamy się regularnie co 2 miesiące.

Dla mnie sieć współpracy i samokształcenia nauczycieli pracujących kreatywnie jest tym, czym dla nauczyciela w szkole sukces wychowawczy, uczeń-olimpijczyk czy egzaminy świetnie zdane przez wychowanków: nagrodą za dobrze wykonaną pracę. Spotkania sprawiają, że jeszcze chętniej poszukuję i wymyślam, czym możemy się podzielić, co poznać, czego nauczyć, kogo zaprosić.

Wypowiedzi nauczycielek, które uczestniczyły w spotkaniach sieci, pokazują, czym KRET był dla nich w tym roku szkolnym. ■

Udział w sieci dał mi możliwość rozwijania swojego warsztatu pracy poprzez wymianę doświadczeń z innymi nauczycielami. Nie przypuszczałam, że nauczycieli, uczących tak wielu odmiennych przedmiotów, może połączyć jedna pasja: aby odnaleźć w swoich uczniach coś fascynującego – kreatywność. Nie ma nic wspanialszego, niż kiedy nauczyciel inspiruje swoich uczniów.

Agnieszka Sicha-Głównienka

Fot. Archiwum CEN

Spotkania ludzi z pasją, interesujące tematy, rozwój – tak można podsumować rok współpracy w sieci KRET. Zajęcia stały się dla mnie zachętą do zwiększania wiedzy m.in. na temat kreatywności, logicznego myślenia i neurodydaktyki. Zainspirowały mnie do stworzenia oferty warsztatów dla dzieci: „ABC twórczego myślenia i działania”. Jestem entuzjastką spotkań w sieci KRET, bo widzę realną wartość, która z nich płynie – dla mnie oraz dla moich uczniów i współpracowników, z którymi chętnie dzielę się poznanymi metodami i ćwiczeniami.

Agnieszka Dobbek-Szuta

Przyłączenie się do grupy KRET pozwoliło mi poznać osoby, które stały się dla mnie inspiracją. Spotkania przypominają mi o tym, że nawet po latach pracy nauczycielowi może się nadal chcieć... Każda z nas pracuje w inny sposób i czas, kiedy możemy się dzielić naszymi spostrzeżeniami oraz pomysłami, jest bezcenny. Czas spędzony wspólnie cenię sobie również ze względów towarzyskich – grupa KRET to bardzo fajne kobiety, które mają niesamowite poczucie humoru i mnóstwo życzliwości dla innych.

Anna Grygiel-Kowalkowska

Fot. Archiwum CEN

Co kilka tygodni warto oderwać się od codzienności, znaleźć się w świecie małych i większych zainteresowań koleżanek. Poznać hobby, którym można się zarazić. Sama też mogę podzielić się swoimi pomysłami. Bez nacisków, bez sztywnego terminarza, bez zaświadczenia, które pokażę dyrekcji.

Spotykamy się, aby:

- opowiedzieć o sobie, o swojej pracy, bo dziewczyny słuchają z zainteresowaniem
- wymienić się swoimi, czasami szalonymi pomysłami,
- pokazać: Jak ja to robię...,
- posłuchać o efektach, jakie daje taka, a nie inna metoda, która sprawdziła się u Gosi, Justyny czy Oli,
- wspólnie spędzić czas na warsztatowych zajęciach.

Pod czujnym okiem koordynatorki, Urszuli Kornas-Krzyżkowskiej, która tylko troszeczkę pomaga naszej pamięci impulsem: Dziewczyny, pamiętajcie?

Tyle dla mnie znaczą spotkania w sieci KRET.

Anna K. Krawczyńska

- Jedne z nielicznych spotkań /szkoleń, na które chodzę, bo chcę.
- Nikt się nigdy nie nudzi.
- Fascynujący uczestnicy, pomysłowość i inwencja twórcza – bezgraniczne.
- Prowadząca grupę, p. Urszula Kornas-Krzyżkowska, potrafi stworzyć atmosferę sprzyjającą dobrej współpracy i sprawia, że każdy czuje się „zaopiekowany”.
- Organizowane szkolenia są nowatorskie i rozwijające.
- Brak rutyny pozwala spojrzeć na swoją pracę z nowej perspektywy (Czy to, co robię, służy rozwijaniu zdolności i kreatywności uczniów?)
- Jestem pełna podziwu dla nauczycieli, którzy – mimo wielu lat pracy w zawodzie – mają chęci i zapał, aby nadal poszukiwać nowych rozwiązań i doskonalić swój warsztat pracy.
- Przedstawiane pomysły/ rozwiązania są sprawdzone w praktyce i warte polecenia.
- Do sieci KRET warto należeć!

Agnieszka Kochanek

Spotkania w sieci bardzo mnie motywują do pracy, do podejmowania kolejnych wyzwań. Rozszerzają moją wiedzę i umiejętności na różnych płaszczyznach. Ostatnio, na przykład, nauczyłam się ozdabiać drewno metodą decoupage, co mam zamiar wykorzystać na zajęciach z wychowawcą, by wykonać podkładki dla mam z okazji ich święta. Zachęcam też moich uczniów do robienia notatek w formie rysunkowej, do czego zmotywował mnie warsztat dotyczący myślenia wizualnego. Cieszę się, że mogę brać udział w spotkaniach sieci.

Marta Gaca

KRET – Kreatywny Rozwój Edukacji Twórczej, sama nazwa naszego zespołu wiele mówi i wiele obiecuje. Ja zdecydowanie się nie zawiodłam, każde spotkanie utwierdza mnie w przekonaniu, że spotykam się z fantastycznymi ludźmi, pełnymi pasji i miłości do tego, co robią, a przecież robimy tak wiele... Towarzyszymy dzieciom, naszym uczniom, w najważniejszych latach ich życia i wciąż chcemy się rozwijać, doskonalić, ulepszać swoją pracę, poszerzać horyzonty; chcemy stawać się lepsi i lepsi, a wszystko to dla nich, naszych uczniów. Spotkania KRET-a bardzo mi w tym pomagają, po każdym z nich wychodzę z głową pełną nowych pomysłów, naładowana pozytywną energią do pracy z moimi przedszkolakami.

Anna Makurat

Drodzy moi, czy wy wiecie,
Co tworzymy tu, na „Krecie”?

Nasza grupa – pierwsza w świecie –
Twórcze banialuki plecie.

Wszystkie panie z pasją działają
Tworzą i się rozwijają.

Decoupage i neurosztuczki
Stymulują w szkole maluczkich.

I uczniowie zapisują,
Sprytnie notki konstruują.
Sketchnotingu to zasługa,
tutaj nie zagłada nuda.

Nasza Droga Ula
Ciepło o nas dba,
Atmosfera, specjaliści –
Wszystko gra na sto dwa!

Magda Gepner

Czym jest dla mnie sieć KRET?

To siła. To siła i motywacja do pogłębiania wiedzy, która jest we mnie. Była ukryta, a teraz wyszła na powierzchnię. To zupełnie nowe spojrzenie na edukację, ucznia i nauczyciela. To fantastyczne spotkania z niesamowicie wartościowymi i mądrymi ludźmi. To również dzielenie się wiedzą. Obserwowanie, jak zasiane ziarno zaczyna kiełkować w innych. I wcale to nieprawda, że nasza polska szkoła jest nudna i skostniała, nie idzie na przód. Właśnie dzięki takim sieciom ona się nieustannie rozwija i wzbogaca.

Małgorzata Łęczycka

Od spotkania dotyczącego heurystyki skrupulatnie notuję wszystkie swoje pomysły oraz pomysły uczniów, które pojawiają się w różnych sytuacjach (na lekcjach, w czasie zabawy, podczas rozmów indywidualnych). Jeszcze bardziej pilnuję siebie, aby nie krytykować pomysłów w fazie ich powstawania. Wykorzystując metodę burzy mózgów – stosuję inne jej odmiany, m.in. inspirowanie się wcześniejszymi pomysłami i ich przekształcanie. Urozmaicam zajęcia (szczególnie w świetlicy socjoterapeutycznej) „wihajstrami”, uczniowie je uwielbiają...

Marzena Sasin-Wodzyńska

Fot. Archiwum GEN

Fot. Archiwum GEN

Blog czytelniczy – realizacja projektu edukacyjnego przy pomocy technologii informacyjnej

Edyta Gełdon

Jednym z priorytetów MEN na bieżący rok szkolny jest szeroko pojęta promocja czytelnictwa. Biorąc pod uwagę coraz bardziej realne zagrożenie młodego pokolenia analfabetyzmem funkcjonalnym, uważam tę inicjatywę za świetny pomysł, który powinno się wpisać na stałą listę priorytetów ministerialnych. Ja w swojej pracy miałam to szczęście, że trafiłam na grupę zapalonych hobbystów, maniaków książkowych, komiksowych i filmowych. I tak narodził się pomysł założenia bloga o szeroko pojętej tematyce kulturowej. Początkowo miał on być tworzony w ramach zajęć pozalekcyjnych, dopiero z czasem wspólnie stwierdziliśmy, że chcemy działać też pod szyldem projektu edukacyjnego.

Pierwszą sprawą, która mocno zintegrowała grupę, był wybór nazwy strony internetowej. Postanowiono, że będzie ona pochodzić od pierwszych sylab imion założycielek (było ich wtedy pięć). Propozycji zebraliśmy sporo, koniec końców stanęło na Kapaagmaro. Możliwość wyboru nazwy sprawiła, że dziewczęta poczuły się ważne – miały możliwość decydowania o kształcie bloga, którego były przecież fundamentem. Ustalono też, że aby blog mógł ruszyć od września, każda z członkiń w okresie od maja do sierpnia odda miesięcznie jedną recenzję przeczytanej przez siebie książki. We wrześniu, zakładając bloga na bezpłatnej platformie blogspot.com, miałam już zapas 15 tekstów i strona mogła ruszyć z kopyta.

Przez następny miesiąc liczba uczestników projektu systematycznie rosła. Założyłam sobie, że 10 uczniów to maksimum, ostatecznie jednak grupa zamknęła się na 13 osobach, w tym – ku mojej radości – dwóch chłopcach. Co prawda nie są oni czytelnikami w klasycznym tego słowa znaczeniu (oscylują bowiem bardziej w dziedzinie mangi i anime), jednak zależało mi na tym, aby ich błyskotliwość i kreatywność w podejściu do każdego tematu ożywiły nasze przedsięwzięcie. Muszę przyznać z perspektywy czasu, że był to strzał w dziesiątkę. Oprócz tego mam świadomość, że moją rolą jako nauczyciela było też znalezienie dla nich tej niszy. Obaj mieli kłopot z wybraniem projektu dla siebie, dlaczego zatem nie stworzyć im takiej możliwości?

Ważną sprawą było także zapewnienie sobie szybkiego i skutecznego kanału komunikacyjnego. Zbawienny okazał się Facebook, gdzie utworzyłam

grupę dla uczestników projektu. Jest to darmowe, szybkie i bardzo efektywne narzędzie komunikacji z młodzieżą. W postach zamieszczam nie tylko plan pracy na dany miesiąc. Młodzież może też wymieniać sugestie i być informowana na bieżąco o nowych postach na blogu (przez wklejanie linków informacyjnych, które odsyłają do najnowszego tekstu). Dodatkowym czynnikiem motywującym jest oznaczenie posta imieniem i nazwiskiem autora, który czuje się przez to bardziej doceniony. Grupa posiada też możliwość dodawania plików, dzięki czemu mogłam umieścić na profilu proste instrukcje o pisaniu tekstów czy dane mailowe. Każdy członek może tam zajrzeć, gdy ma wątpliwości.

Można powiedzieć, że strona tworzy się sama. Moja rola ogranicza się do administrowania strony oraz korekty nadsyłanych do mnie tekstów. Staram się ingerować w treść tylko tyle, na ile jest to konieczne ze względów językowych. Od samego początku zakładałam, że teksty będą amatorskie, a przez to – prawdziwsze i bliższe rzeczywistości. Wiem, że dla uczniów ważne jest, aby widzieć czarno na białym, kto ile wypracował. Dlatego każdy post na blogu ma swoją imienną etykietę. Po kliknięciu w nią wyświetla się liczba tekstów stworzonych przez danego członka projektu. Teksty są pogrupowane tematycznie, a zatem jest zakładka z recenzjami książek, z relacjami z różnych wydarzeń, a nawet zestaw przemówień na temat Warto czytać. Na blogu znajduje się też strona zawierająca krótkie charakterystyki członków redakcji oraz zakładka z jasno określonymi warunkami realizacji projektu.

Członkowie grupy bardzo zaangażowali się w tworzenie bloga i szybko zaczęli zgłaszać własne sugestie dotyczące tekstów. Ktoś chciał napisać opinię o ulubionym serialu, ktoś inny – o grupie muzycznej. Szybko też zaczęłam łapać okazje: gdy usłyszałam, że jedna z moich uczennic była na koncercie Justina Biebera, poprosiłam ją o fotorelację. Post ten cieszył się dużym zainteresowaniem odwiedzających. Kiedy okazało się, że jedna z klas była na wycieczce w Gdańsku, zachęciłam uczestniczkę projektu do napisania krótkiej relacji. Staram się też nie zamykać bloga dla uczniów spoza projektu. W praktyce oznacza to, że uczniowie klas trzecich przygotowują do publikacji recenzje przeczytanych książek czy obejrzanych filmów.

W projekcie bierze udział uczennica, która pisze piękne wiersze, dostała więc swoją etykietę blogowego poety. Natomiast inna uczestniczka to baczna obserwatorka rzeczywistości, dlatego stała się naszym dyżurnym felietonistą.

Od nowego roku wprowadziłam też nowy rodzaj tekstów, a mianowicie: opisywanie zabawnych okazji i nietypowych świąt, np. Dnia Przytulania, Dnia Snowboardu czy Dnia Bigosu. Uczestnicy projektu, w systemie miesięcznym, mają za zadanie w krótkim tekście w zabawny sposób opisać historię danego święta oraz przedstawić ciekawe i oryginalne sposoby jego celebrowania. Przy doborze tematów sugeruję się zainteresowaniami uczniów oraz ich temperamentem. Zupełnie niespodziewanie okazało się, że poszukiwanie materiału do danego tekstu jest dla uczniów rodzajem gry i świetnej zabawy.

Najnowszy cykl, który dopiero powstaje, ale już budzi zaciekawienie i sporo spekulacji, to Dziennik urwisów. Jego tworzeniem zajęli się jedyni chłopcy w zespole i podeszli do pomysłu z ogromnym zaangażowaniem.

Najlepszy w prowadzeniu takiego projektu jest sposób prezentacji. Blog żyje w Internecie, a miarą jego żywotności jest licznik odwiedzin strony i ko-

mentarzy pod postami. Może tam zajrzeć każdy, zarówno uczeń, jak i rodzic. Blog nie ma ograniczeń czasowych.

Na obecną chwilę wiem, że Kapaagmaro jako projekt edukacyjny może i zakończy się w tym roku szkolnym, ale sam blog będzie prowadzony dalej. Sygnały, które dostaję od uczniów, są jasne. Młodzi ludzie chcą, aby ich strona funkcjonowała w następnym roku. Korzyści jest bowiem mnóstwo i są one obustronne.

Stawiając przed moimi uczniami coraz to nowe wyzwania w postaci kolejnych tekstów, zachęcam ich, by byli kreatywni i nie bali się przelewać swoich myśli na papier. Tworzonymi tekstami udowadniają, że każda okazja ma w sobie coś interesującego, wystarczy tylko podejść do niej w odpowiedni sposób. Pisząc, uczą się tworzenia wypowiedzi. Czytając prace kolegów, krytykują, ale konstruktywnie. Kolejne pomysły to dla nich szansa na zaistnienie w sieci i pokazanie co potrafią, ale przede wszystkim to wspinała okazja, by poczuli się częścią grupy – a to naprawdę bezcenne.

A czym jest to doświadczenie dla mnie? Tworzenie bloga przy współpracy tak wspinających, młodych ludzi jest czymś niesamowitym. Największym marzeniem kogoś, kto lubi czytać, jest spotkać podobnych do siebie ludzi. Mnie się to udało i w zasadzie ani przez chwilę nie myślałam o projekcie jak o nieznośnej kuli u nogi. To naprawdę przemiły dodatek do życia i dobry sposób na realizację mojej pasji, jaką jest czytanie.

Edyta Geldon – nauczyciel polonista w Gimnazjum nr 2 w Żukowie, wychowawca klasy sportowej; w wolnym czasie czyta książki z dziedziny fantastyki, prowadzi własnego bloga o literaturze i zajmuje się ogrodem.

Podręczniki dla uczniów z niepełnosprawnościami

Strona internetowa <http://adaptacje.ore.edu.pl> umożliwia pobieranie wersji elektronicznych adaptacji podręczników szkolnych oraz książek pomocniczych, które zostały dostosowane do potrzeb uczniów niewidomych, słabowidzących i niesłyszących. Za jej pośrednictwem można również zamawiać wersje papierowe podręczników dla uczniów z niepełnosprawnościami. Zakładka „Kiermasz podręczników” dodatkowo umożliwia szkołom zamieszczanie informacji o niewykorzystywanych podręcznikach zaadaptowanych i wymianę wolnych egzemplarzy pomiędzy placówkami.

M.B.-U.

Aktywnie i kreatywnie w międzynarodowym gronie

Dorota Suchacz,
koordynator projektu ze strony Gimnazjum nr 11 w Gdańsku

W dniach 22-28 kwietnia 2017 r. w Gimnazjum nr 11 im. Obrońców Westerplatte w Gdańsku trwało spotkanie przedstawicieli pięciu krajów: Niemiec, Francji, Portugalii, Hiszpanii i Polski, współpracujących ze sobą w ramach programu Erasmus+ akcji edukacja szkolna w projekcie: *Young Europeans dealing with product creation, design and marketing*.

Celem projektu jest aktywizacja młodzieży oraz wykształcenie umiejętności kreatywnego myślenia i stworzenie produktu codziennego użycia – począwszy od pomysłu, poprzez projekt, wykonanie i badanie rynku, aż po przeprowadzenie kampanii marketingowej.

Dzięki projektowi mamy możliwość współpracy z rówieśnikami w całej Europie, poznania oraz poszanowania ich rozumienia i podejścia do realizacji wspólnego celu. Uczniowie będą zobligowani do wykorzystania umiejętności w zakresie kompetencji informatycznych oraz technologii informacyjnej. Dodatkowo mamy możliwość poznać podstawy organizacji biznesu, zarządzania zmianą oraz wprowadzania projektu w życie, a także rozwinąć umiejętności porozumiewania się w języku obcym.

Językiem projektu jest angielski, a zadanie nauczycieli polega na zaangażowaniu uczniów do używania tego języka swobodnie i w sytuacjach typowych dla użytkownika anglojęzycznego. Dzięki wielokulturowemu zasięgowi projektu, uczniowie mają dostęp do bogactwa źródeł, możliwości obserwowania procedur marketingu w innych krajach oraz zastosowania strategii i źródeł, które sprawdzają się w innej rzeczywistości.

Do chwili obecnej odbyły się dwa spotkania projektowe: we Francji (Nimes) i w Portugalii (Viseu). W każdym ze spotkań uczestniczy po 5 uczniów i 2 nauczycieli z każdego kraju. Podczas pierwszego spotkania (styczeń 2016 r.) wszyscy uczestnicy przedstawili swoje pomysły. Do dalszych prac wybrano jeden produkt: ozdobnik na słuchawkę do-

Fot. archiwum projektu

Fot. archiwum projektu

Fot. archiwum projektu

uszną. Następnie młodzi ludzie zajęli się badaniem rynku w swoim rejonie, a przy okazji kolejnego spotkania (październik 2016 r.) przeanalizowaliśmy szanse wprowadzenia produktu na rynek.

W trakcie pobytu uczestników projektu w Polsce pracujemy nad wykonaniem prototypu ozdobnika, z uwzględnieniem kilku możliwych tematycznych linii produkcyjnych. Nasze działania są realizowane podczas warsztatów odbywających się w szkole, prowadzonych przez nauczycieli z Gimnazjum nr 11 w Gdańsku, a także podczas warsztatów na temat modelu biznesowego, zorganizowanych w Gdańskim Inkubatorze Przedsiębiorczości „Starter”.

W ramach pobytu w Gdańsku uczestnicy mają też okazję poznać historię, kulturę oraz piękno naszego miasta i regionu. Odwiedziliśmy Europejskie

Centrum Solidarności, Muzeum II Wojny Światowej oraz Muzeum Morskie. W trakcie pobytu grupy w Gdańsku, 26 kwietnia br. w sali herbowej Rady Miasta Gdańska, odbyło się spotkanie z Piotrem Kowalcukiem, zastępcą prezydenta Miasta Gdańska. Nauczyciele i uczniowie mieli okazję podzielić się swoimi wrażeniami z pobytu w stolicy naszego regionu oraz opowiedzieć o tym, co ich zachwycało i na co zwrócili szczególną uwagę. Wszyscy otrzymali upominki oraz zaproszenia do studiowania w Gdańsku. Na pewno będzie to dla naszych gości niezapomniane przeżycie, zwłaszcza, że otrzymali też materiały do nauki języka polskiego. Pierwsze próby komunikacji mamy już za sobą...

Edukator Zawodowy

Wortal internetowy „Edukator Zawodowy” (<http://www.edukator.ore.edu.pl>) prezentuje ciekawe materiały dotyczące reformy kształcenia zawodowego, nowoczesnych technologii wspierających edukację zawodową, współpracy szkół z pracodawcami, poradnictwa zawodowego oraz innych aktualnych tematów związanych z rynkiem pracy.

M.B.-U.

Pomorska szkoła wyróżniona w konkursie „Wolontariusz Roku”

Podczas uroczystej gali, która odbyła się 21 czerwca 2017 r. na Zamku Królewskim w Warszawie, ogłoszono 14 laureatów ogólnopolskiego konkursu „Wolontariusz Roku”, zorganizowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w ramach obchodów Roku Wolontariatu. Zwycięzców wyłoniono spośród prawie 400 zgłoszeń. W kategorii szkoły ponadgimnazjalne jedno z trzech wyróżnień otrzymał Szkolny Klub Wolontariatu „Iskierka Nadziei” z Zespołu Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących w Kartuzach. Jak podkreślano w uzasadnieniu decyzji jury konkursowego, uczniowie działający w „Iskierce Nadziei” od blisko 5 lat z ogromną pasją i zaangażowaniem szerzą idee wolontariacie wśród lokalnej społeczności, wyróżniając się przy tym charyzmą i otwartością na nowe doświadczenia. Gratulujemy sukcesu!

M.B.-U.

Praktyki zawodowe w Hiszpanii

Anna Pawelec,
koordynator projektu, nauczyciel ZSGH w Gdańsku

31 maja 2017 r. w Zespole Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich w Gdańsku formalnie kończą się dwuletnie działania związane z realizacją projektu Erasmus+ Polski uczeń, hiszpański staż w sektorze Kształcenie i szkolenia zawodowe – Mobilność edukacyjna. Projekt jest objęty patronatami honorowymi: Konsula Honorowego Królestwa Hiszpanii w Gdańsku, Kuratorium Oświaty w Gdańsku, Akademii Gastronomicznej w Polsce oraz Stowarzyszenia Kucharzy Polskich.

Dofinansowanie w wysokości 91 520 euro, otrzymane ze środków Komisji Europejskiej, umożliwiło grupie naszych uczniów udział w praktykach zagranicznych w restauracjach, hotelach i hostelach w Granadzie. Celem projektu było nabycie umiejętności zawodowych, które umożliwią naszym absolwentom łatwiejsze wejście na rynek pracy oraz rozwój kompetencji językowych, społecznych i osobistych. Dla szkoły realizacja projektu była przede wszystkim okazją do wzrostu jej europejskiego wymiaru i zacieśnienia współpracy z lokalnym środowiskiem branżowym. Nabycie umiejętności przez uczniów zostało potwierdzone dokumentem Europass Mobilność oraz referencjami z miejsc praktyk. Uczestnicy

projektu otrzymali również zaświadczenia ukończenia szkolenia językowego oraz certyfikaty potwierdzające odbycie praktyk w Hiszpanii.

Po zakończeniu praktyk uczestnicy wzięli udział w upowszechnianiu rezultatów projektów. Podczas spotkania podsumowującego uczniowie zaprezentowali nabyte umiejętności kulinarne i językowe przed zaproszonymi gośćmi – przedstawicielami Urzędu Miasta, środowiska branżowego, doradców zawodowych oraz osób sprawujących patronaty honorowe. Młodzi ludzie mieli również okazję pochwalić się nowymi umiejętnościami przed rodzicami i wychowawcami na specjalnie zorganizowanym

Fot. archiwum projektu

pokazie oraz w trakcie live cooking towarzyszącego Ogólnopolskiemu Konkursowi Kuchnia Literacka, zorganizowanemu przez ZSGH. Okazją do rozwijania zdobytych umiejętności były warsztaty zorganizowane w ramach I Europejskiego Tygodnia Umiejętności Zawodowych. Uczestnicy projektu wzięli też udział w licznych wydarzeniach promujących szkołę, np.

w Dniu Otwartym oraz Dniu Zawodowca.

Uczniowie wykorzystują nowe kompetencje również w konkursach międzyszkolnych i ogólnopolskich, zajmując czołowe miejsca. Kacper Serafińczuk

Współfinansowany
w ramach programu
Unii Europejskiej Erasmus+

Erasmus+

z klasy III K o profilu technik żywienia i usług gastronomicznych korzysta z technik poznanych w hiszpańskiej La Fabuli (kuchnia fusion) podczas reprezentowania szkoły w konkursach ogólnopolskich i regionalnych, zajmując miejsca na podium lub w samej czołówce. Mateusz Brillowski z klasy III A technikum hotelarskiego podkreśla, że udział w projekcie pozwolił mu na płynne komunikowanie się w językach obcych, co zaowocowało m.in. IV miejscem w Międzyszkolnym Konkursie Wiedzy o Turystyce i Hotelarstwie.

Projekt *Polski uczeń, hiszpański staż* znalazł się wśród 30 innych projektów zamieszczonych w kompendium stanowiącym jeden z materiałów konferencji *Work-based Learning 2020*, która odbyła się w Berlinie w czerwcu 2016 r. Na tej konferencji koordynatorka projektu, Anna Pawelec, miała okazję przedstawić doświadczenia naszej szkoły w organizacji staży zagranicznych w ramach projektów realizowanych w Programie *Uczenie się przez całe życie* i Erasmus+.

Ewaluacja projektu na każdym jego etapie potwierdza osiągnięcie założonych celów oraz pozytywną ocenę ze strony uczestników, którzy – ze względu na nabyte podczas stażu kompetencje – będą niebawem poszukiwani na rynku pracy. Projekt przyczynia się do podnoszenia jakości kształcenia w naszej szkole oraz motywacji do dalszego działania w zakresie pozyskiwania kolejnych funduszy na realizację następnych projektów.

X Wojewódzki Konkurs „English Poetry and Drama”

Marlena Jasińska,
koordynator konkursu,
nauczyciel Gimnazjum nr 1 w Redzie

Proces edukacyjny może być skutecznie katalizowany poprzez użycie niekonwencjonalnych metod nauczania. Wyzwania nowoczesnego świata zdają się prowokować do konieczności użycia nowych, atrakcyjnych dla uczniów sposobów nauczania (nie tylko języka angielskiego). Uczniowie gimnazjum, którzy od dziecka są przyzwyczajeni do wszechobecnej kultury wizualnej, postrzegają szkołę jako nieatrakcyjną i daleką od nowoczesności. Metodą, która zawiera w sobie obraz, muzykę, ruch i słowo oraz jest w pełni rozumiana przez uczniów to metoda dramy. Właśnie poprzez jej zastosowanie na lekcjach języka angielskiego zrodził się pomysł stworzenia konkursu, w którym uczniowie będą mieli możliwość zaprezentowania zarówno swoich umiejętności językowych, jak i aktorskich.

W taki właśnie sposób szesnaście lat temu powstał „English Poetry and Drama” – najpierw organizowany jako konkurs szkolny, potem miejski, a z czasem – powiatowy, w ramach Małego Trójmiasta Kaszubskiego. W 2008 r. zyskał rangę konkursu wojewódzkiego i jest organizowany pod honorowym patronatem Pomorskiego Kuratora Oświaty. Konkurs ten stanowi doskonały przykład skutecznego nauczania języka angielskiego w gimnazjum poprzez wykorzystanie materiałów autentycznych (takich jak wiersze czy piosenki) oraz zastosowanie techniki dramy i teatru w edukacji. Celem nadrzędnym konkursu jest upowszechnienie znajomości języka angielskiego oraz rozwijanie u młodych ludzi zdolności aktorskich. Zmagania konkursowe rozwijają autonomię ucznia i samodzielność w podejmowaniu decyzji oraz motywują do dalszej nauki języka angielskiego. Czynnikiem, które wpływają na wzmocnienie motywacji, jest z całą pewnością przyjazna atmosfera panująca podczas konkursu. Uczniowie w znacznym stopniu poszerzają zakres słownictwa, jak również doskonalą umiejętność poprawnej wymowy, co jest niezmiernie istotne w prawidłowej komunikacji.

Fot. A. Jurasz, Z. Boyke

Mają także możliwość wykazania się znajomością języka angielskiego, co zwiększa ich samoocenę oraz pewność siebie. Poza tym, uczniowie rozwijają swoje zainteresowania i umiejętność współpracy w grupie.

18 maja 2017 r. w auli Gimnazjum nr 1 w Redzie odbył się jubileuszowy, X Wojewódzki Konkurs „English Poetry and Drama”. W tym roku motywem przewodnim był temat „Hope springs eternal” (Nadzieja jest wieczna). W konkursie wzięło udział 92 uczestników z 13 szkół z Gdyni, Rumi, Wejherowa, Łęczyc, Bojana, Bolszewa, Luzina, Szemudu, Gniewina oraz Redy. Wszystkie przedstawienia młodzieży prezentowały wysoki poziom artystyczny i merytoryczny.

Uczniów oceniało jury powołane przez organizatorów konkursu. W tym miejscu należy nadmienić, że komisja konkursowa zna tylko imię i nazwisko oraz numer uczestnika, natomiast nie jest poinformo-

Fot. A. Jurasz, Z. Boyke

Fot. A. Jurasz, Z. Boyke

Grand Prix:

- Marek Gross,
Gimnazjum nr 1 w Rumi

Nagroda Organizatorów:

- Marita Konkol,
Gimnazjum w Łęczycach

Kategoria: wiersz

- **I miejsce:** Paulina Salamucha,
Gimnazjum nr 1 w Redzie
- **II miejsce:** Patrycja Formela,
Gimnazjum w Łęczycach
- **III miejsce:** Wiktoria Kru-
szyńska, Gimnazjum nr 2
w Gdyni
- **wyróżnienie:** Klaudia Mur-
szewska, Gimnazjum nr 2
w Redzie

Kategoria: piosenka

- **I miejsce:** Aleksandra Pilar-
ska, Gimnazjum nr 3
w Wejherowie
- **II miejsce:** Estera Respondek
i Aleksandra Perz, Gimnazjum
w Bojanie
- **III miejsce:** Martyna Prochera,
Gimnazjum nr 3 w Wejhero-
wie
- **wyróżnienie:** Karolina Teclaf ,
Gimnazjum w Luzinie

Kategoria: scenka

- **I miejsce:** przedstawienie pt.
„Hope for Corpo” w wykona-
niu Corpo Team z Gimnazjum
nr 1 w Rumi
- **II miejsce:** przedstawienie pt.
„Hope” w wykonaniu Dra-
ma Club z Gimnazjum nr 1
w Gdyni
- **III miejsce:** przedstawienie pt.
„Hope is not only a dream”
w wykonaniu Happy Team
z Gimnazjum nr 1 w Redzie
- **wyróżnienie:** Zespół Dra-
ma Squad, Gimnazjum nr 1
w Gdyni

Fot. A. Jurasz, Z. Boyke

Fot. A. Jurasz, Z. Boyke

Fot. A. Jurasz, Z. Boyke

wana, jaką szkołę reprezentuje dany uczeń. W komisji konkursowej w tym roku zasiadli: dr Dorota Werbińska – przewodnicząca konkursu, konsultantka ds. wspomaganie pracy nauczycieli języków obcych w Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku; Lucyna Grzenkowicz – nauczycielka języka angielskiego w I Liceum Ogólnokształcącym im. Króla Jana III Sobieskiego w Wejherowie oraz Maciej Krawczyk – konsultant metodyczny wydawnictwa Macmillan. Kryteriami oceny były: wykonanie, poprawność językowa, scenografia oraz ujęcie morału. Najważniejszą nagrodę – **Grand Prix X Jubileuszowego Wojewódzkiego Konkursu „English Poetry and Drama”** – decyzją publiczności oraz komisji konkursowej otrzymał **Marek Gross z Gimnazjum nr 1 w Rumi** za brawurową rolę chciwego szefa korporacji. Nagrodą jest 9-dniowy wyjazd do Londynu, ufundowany przez Agencję Turystyczną ATAS. Wszyscy uczestnicy zmagających konkursowych otrzymali dyplomy i drobne upominki, zaś osobom, które zajęły miejsca na podium w poszczególnych kategoriach, wręczono nagrody oraz statuetki ufundowane przez Urząd Miasta w Redzie. Ponadto fundatorami nagród były wydawnictwa językowe (Oxford University Press, Macmillan Polska oraz Pearson), a także Auchan Rumia.

Zwycięcom oraz wszystkim uczestnikom konkursu serdecznie gratulujemy i zapraszamy na kolejną, XI już edycję Wojewódzkiego Konkursu „EP&D” w przyszłym roku szkolnym. ■

Wyniki egzaminu gimnazjalnego

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku opublikowała informacje o wynikach tegorocznego egzaminu gimnazjalnego w województwie pomorskim. W przygotowanych materiałach znajdziemy omówienie wyników, parametry statystyczne, a także wyniki w skalach centylowych oraz pogrupowane wg obszaru lokalizacji szkoły, powiatu i gminy. Zachęcamy do odwiedzenia strony internetowej: www.oke.gda.pl/index.php/badania-i-analazy/2017-2.

M.B.-U.

Rap i marzenia

Tomasz Kłodziński,
wychowawca w MOW w Debrznie

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Debrznie jest placówką resocjalizacyjną dla chłopców w wieku 13-18 lat, w normie intelektualnej. Przebywający w ośrodku podopieczni trafiają tutaj z terenu całej Polski, na podstawie postanowień sądów dla nieletnich. Wagarowanie, ucieczki z domu rodzinnego, włamania i kradzieże to tylko niektóre z przyczyn umieszczania wychowanków w tego typu placówce.

Dbając o wszechstronny rozwój naszych podopiecznych, stosujemy w pracy pedagogicznej metody twórczej resocjalizacji. Rozwijamy u uczniów zainteresowania, odkrywamy ukryte zdolności i predyspozycje. W trakcie zajęć staramy się reagować na bieżące impulsy i podążać za zmieniającym się światem tak, aby móc szybko i elastycznie dopasować się do oczekiwań oraz wymagań, jakie stawia przed nami codzienność. Nasi wychowankowie odnoszą sukcesy w konkursach wojewódzkich i ogólnopolskich w zakresie ekologii, sportu i szeroko ro-

zumianego bezpieczeństwa.

W ostatnim czasie nasi podopieczni rozwijają swoje talenty również w dziedzinach artystycznych. Z inicjatywy dyrektora MOW, p. Andrzeja Gintera, uczestniczyliśmy w ogólnopolskim konkursie THE VOICE OF RAP dla wychowanków młodzieżowych ośrodków wychowawczych, przeprowadzonego na Uniwersytecie im. Jana Kochanowskiego w Kielcach. Reprezentacja naszych podopiecznych wywalczyła III miejsce. Niesieni falą sukcesu, wzięliśmy udział w Konkursie Słow-

Fot. archiwum ośrodka

Fot. archiwum ośrodka

Literatura biblioterapeutyczna w zbiorach PBW w Gdańsku

oprac. Dorota Dela,
Wydział Informacyjno-Bibliograficzny PBW
w Gdańsku

Fot. archiwum ośrodka

no-Muzycznym pod patronatem Mazowieckiego Kuratora Oświaty, zorganizowanym przy współpracy Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii nr 6 w Warszawie oraz Młodzieżowego Domu Kultury „Ochota”. Konkurencja była bardzo duża. W imprezie uczestniczyło bowiem 13 reprezentacji z MOS i z MOW z całej Polski. W stolicy spotkała nas miła niespodzianka: nasz podopieczny, Tomasz Gwiazdziński, zajął pierwsze miejsce. Wspieramy go w realizacji jego marzeń, umożliwiając mu nagranie swoich autorskich piosenek w studiu w Więcborku, a już wkrótce czeka nas kolejny pracowity okres. Przygotowujemy się wraz z Tomkiem do następnego wyjazdu do Warszawy. Tym razem będziemy nagrywać w profesjonalnym studiu SKIT, na zaproszenie Pana Filipa Krzywińskiego, prezesa Fundacji SKIT, który na co dzień pracuje z młodzieżą zagrożoną niedostosowaniem społecznym. Jest to wielka szansa na rozwój naszego wychowanka.

Na zakończenie należy przytoczyć myśl chłopca: „Co by było, gdybym nie trafił do ośrodka? Co by było, gdyby nikt nie wyciągnął pomocnej ręki w moją stronę?”.

Już się nie boję : bajki terapeutyczne dla przedszkolaków / Julia Śniarowska ; [rys. Dorota Prończuk]. - Kraków : CEBP, 2014. - ISBN 978-83-6463-05-4

Publikacja została opracowana z myślą o dzieciach pomiędzy 4. a 6. rokiem życia, które borykają się z lękami charakterystycznymi dla wieku przedszkolnego. Może stanowić pomoc w pracy z dzieckiem dla biblioterapeutów, nauczycieli, wychowawców, a także rodziców lub opiekunów.

Książka zawiera 15 bajek biblioterapeutycznych, z których każda jest poświęcona innemu dziecięcemu problemowi, takiemu jak na przykład brak wiary we własne możliwości, koszmary nocne, lęk separacyjny, narodzin rodzeństwa, nieradzenie sobie ze złością, nieśmiałość czy trudności adaptacyjne w przedszkolu. Zastosowane w nich mechanizmy psychologiczne mają na celu pomóc dziecku w przepracowaniu lękotwórczej sytuacji oraz zredukować wywołane nią napięcie. Atrakcyjna baśniowa fabuła, bohater bliski dziecku, z którym łatwo się mu utożsamić, przeżywający podobne emocje i problemy, pozwalają kilkulatorom w bezpieczny sposób skonfrontować się z własnymi lękami, lepiej je zrozumieć i spojrzeć na nie z innej perspektywy. Często dostarczają również gotowych pomysłów, jak poradzić sobie z trudną sytuacją.

Każda bajka zawiera właściwy tekst biblioterapeutyczny, prze-

znaczony do wspólnego czytania z dzieckiem, a także komentarz psychologiczny, czyli krótkie teoretyczne wprowadzenie do tematu poruszanego w bajce oraz praktyczne wskazówki, jak radzić sobie z danym problemem i jak mu zapobiegać. Propozycje rozmów i aktywności zawierają zestaw pytań i zagadnień, które można wykorzystać podczas dialogu z przedszkolakiem, a także pomysły na zabawy pomocne w pracy nad problemem, jaki pomagamy dziecku rozwiązać.

Bajki filozoficzne : jak żyć na Ziemi? / Michel Piquemal ; przełożyła Maria Braunstein ; ilustrowała Agnieszka Malmon. - Warszawa : Muchomor, 2015. - ISBN 978-83-89774-81-1

Książka stanowi zbiór dawnych i współczesnych opowieści zaczerpniętych z tradycji całego świata, które stawiają pytania o nasz stosunek do natury oraz odpowiedzialność za ochronę wspólnego dobra, jakim jest Ziemia. Łączy je wspólny temat – ekologia, a poruszane problemy oscylują wokół takich zagadnień, jak zanieczyszczenie środowiska czy zagrożenia płynące z bezmyślnej pogoni za zyskiem w przemyśle i handlu. Opowiadania demaskują też pewne niedostatki tradycji judeochrześcijańskiej, która umieściła człowieka w centrum boskiego stworzenia, przekazując mu władzę nad światem i wszystkimi żywymi stworzeniami, co – jak wiadomo – często służyło

za usprawiedliwienie dla licznych nadużyć.

Pomiędzy bajki wpleciono wypowiedzi myślicieli, pisarzy i poetów, podkreślające konieczność utrzymania harmonii człowieka z naturą oraz solidarności między ludźmi. Każdy tekst jest także opatrzone dodatkiem „W pracowni filozofa”, który stanowi filozoficzny komentarz do bajki, stawia pytania oraz zachęca do osobistej refleksji. Ogromną zaletą bajek filozoficznych jest fakt, że nie dają one gotowych odpowiedzi, ucząc tym samym samodzielnego myślenia i inspirując do dalszych poszukiwań.

Korzystanie z publikacji ułatwia znajdujący się na końcu spis słów-kluczy, grupujący bajki według poruszanych w nich tematów, takich jak: altruizm, handel, konsumpcja, marnotrawstwo, natura, odpowiedzialność, umiarkowanie, sens życia, równowaga, wspólnota, współczucie oraz szacunek. Książka może być wykorzystana do modelowania właściwych postaw w pracy biblioterapeutycznej z dziećmi i młodzieżą w różnym wieku, ale także podczas godzin wychowawczych i lekcji etyki, a także przy realizacji zagadnień z zakresu edukacji ekologicznej.

Strach i pogromca potworów / Wojciech Kołyszko, Jovanka Tomaszewska. - Wyd. 3. - Sopot : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2015. - ISBN 978-83-60577-96-7

Książka z serii „Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne dla Dzieci”, przeznaczona dla czytelników w wieku 5-9 lat. Zawiera bajkę biblioterapeutyczną, której głównym tematem jest uczucie strachu. Opowiada ona, jakie mogą być negatywne konsekwencje ignorowania tego uczucia, a także, co się dzieje, gdy nie potrafimy zapanować nad swoim lękiem. Integralną częścią publikacji jest „Instrukcja obsługi strachu”, w przystępny dla dziecka sposób informująca, czym jest strach, dlaczego nie warto go unikać i jaką rolę pełni w naszym życiu. Pomaga rozpoznawać objawy strachu oraz przedstawia praktyczne sposoby minimalizowania tej emocji.

Na końcu książki znajduje się dodatek „Mój strach”, zawierający zabawy i ćwiczenia pozwalające dzieciom zrozumieć i oswoić emocje. Ta ostatnia część przyda się zwłaszcza rodzicom, a także osobom profesjonalnie pracującym z dziećmi, takim jak biblioterapeuci, pedagodzy i wychowawcy. Wśród proponowanych zabaw warto wspomnieć zadanie polegające na narysowaniu komiksu lub wyobrażeniu sobie sytuacji, która zazwyczaj wywołuje u dziecka lęk, wraz z poleceniem obserwowania reakcji zachodzących w ciele, czy też stworzenie własnej listy strachów. Wykonując zamieszczone w książce ćwiczenia, dziecko nabywa podstawową wiedzę potrzebną do konstruktywnego radzenia so-

bie lękiem oraz uczy się technik pomagających opowiadać to uczucie.

W serii ukazały się również inne bajki o podobnej tematyce autorstwa Wojciecha Kołyszki i Jovanki Tomaszewskiej, poświęcone takim uczuciom jak: złość, smutek, zazdrość, wstyd i radość. Mają one na celu wspomaganie wszechstronnego rozwoju dziecka, a zwłaszcza rozwijanie jego inteligencji emocjonalnej. Wszystkie uczą rozpoznawania i akceptowania własnych emocji oraz wyrażania ich w zdrowy sposób.

Biblioterapia w edukacji z zakresu profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia / Magdalena J. Cyrklaff. - Toruń : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2014. - ISBN 978-83-231-3224-0

Autorka książki, doktor nauk humanistycznych w zakresie bibliologii i informatologii, biblioterapeuta i certyfikowany trener rozwoju umiejętności psychospołecznych, wprowadza czytelnika w tematykę zagrożeń okresu adolescencji we współczesnym społeczeństwie oraz przedstawia metodę młodzieżowej edukacji rówieśniczej, która pozwala wykorzystać pozytywny wpływ relacji rówieśniczych w pracy z młodymi ludźmi. Omawia też teoretyczne podstawy biblioterapii oraz możliwości wykorzystania ukierunkowanego czytelnictwa w profilaktyce uzależnień i promocji zdrowia. Przy okazji zwraca uwagę na wartość audiowizualnych technik biblioterapeutycznych, które stanowią interesującą alternatywę dla publikacji drukowanych.

Sporo miejsca w książce poświęcono charakterystyce „Programu młodzieżowych liderów profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia”, który wykorzystuje interakcje rówieśnicze w modelowaniu konstruktywnych i prospołecznych postaw wśród młodzieży. Autorka przedstawia doświadczenia własne z jego realizacji wśród toruńskich gimnazjalistów i uczniów szkół średnich. Prezentuje także wyniki badań, jak pod wpływem ukierunkowanego czytelnictwa ewoluowała wiedza i umiejętności uczestników programu w obszarze funkcjonowania psychospołecznego oraz profilaktyki zdrowego stylu życia.

Książka ma dużą wartość praktyczną, ponieważ uczy, jak konstruować oraz prowadzić programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży. Zawiera charakterystykę materiałów czytelniczych wspomagających rozwój inteligencji emocjonalnej i kompetencji psychospołecznych oraz przykładowe tematy zajęć i polecane metody pracy.

Zgodnie z intencją autorki, publikacja przeznaczona jest przede wszystkim dla pedagogów, biblioterapeutów i innych specjalistów w zakresie edukacji oraz wsparcia społecznego, którzy planują realizować programy profilaktyczne lub warsztaty rozwoju

osobistego, ale może zainteresować także rodziców oraz samą młodzież.

Motylek : dla dzieci pogodne i optymistyczne opowiadania o stracie, tęsknocie i dziecięcych lękach / Elżbieta Zubrzycka ; ilustracje Katarzyna Bukiert. - Gdańsk : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2016. - ISBN 978-83-64565-00-7

Kolejna pozycja z serii „Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne dla Dzieci”, tym razem poświęcona dziecięcym smutkom, tęsknocie i poczuciu straty. Zawiera cztery opowiadania, w pogodny i pełen humoru sposób poruszające tematy, które często wywołują w dziecku nieznanne mu, przykre uczucia. Mimo wszystko nie warto tych tematów unikać, gdyż – choćbyśmy nawet chcieli – nie sposób w codziennym życiu odizolować dziecka od sytuacji trudnych, takich jak na przykład utrata przyjaciół w wyniku przeprowadzki do nowego mieszkania, choroba i śmierć ukochanego dziadka czy babci, albo też tęsknota za bliskimi, którzy musieli opuścić dom z różnych powodów.

Teksty zawarte w książce przekazują dziecku ważne informacje na temat bolesnych uczuć – skąd się biorą, jak się zmieniają oraz co można zrobić, aby się z nimi uporać i odzyskać radość życia. Pomagają małemu czytelnikowi uświadomić sobie własne uczucia, zrozumieć ich sens oraz uczyć okazywania trudnych emocji w sposób, który pomaga zniwelować lęk i przynosi najwięcej korzyści. Opowiadanie „Motylek” poddaje pomysł na to, jak prowadzić dialog z dzieckiem, które nie może pogodzić się ze śmiercią zwierzątka oraz pomaga ukazać problem śmierci w szerszym kontekście, jako zjawiska nieodłącznie związanego z życiem. W innym opowiadaniu („Tęsknota”) zostało omówionych pięć stanów emocjonalnych pojawiających się po stracie – uczucia te nie są łatwe, ale dopiero przeżycie ich wszystkich po kolei prowadzi do pogodzenia się z zaistniałą sytuacją.

Publikacja może stanowić wsparcie dla rodziców, których dzieci, z powodu różnych niesprzyjających okoliczności, stanęły przed zadaniem uporania się z nieznanymi sobie, trudnymi emocjami. Przyda się również osobom prowadzącym bajkoterapię dla przedszkolaków i najmłodszych uczniów.

Spotkania z fikcyjnym terapeutą : jak tworzyć i czytać dzieciom opowiadania korygujące w ramach interwencji terapeutyczno-wychowawczych / Małgorzata Ganczarska ; Uniwersytet Opolski. - Opole : Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, 2015. - ISBN 978-83-7395-627-8

Publikacja prezentuje, w jaki sposób można wykorzystać bajkoterapię do wspierania dziecka

w pokonywaniu trudów związanych z dorastaniem i przechodzeniem do kolejnych etapów rozwoju, wykorzystując w tym celu specjalnie skonstruowane opowiadanie korygujące. Pojawia się w nim postać fikcyjnego terapeuty, czyli reprezentant dobrego dorosłego, który pomaga dziecku zidentyfikować problem i inspiruje go do podejmowania prób rozwiązania trudnej sytuacji. Fikcyjnym terapeutą może być na przykład upersonifikowany pluszowy miś lub inna ulubiona zabawka, postać z bajki czy bliska dziecku osoba.

W dwóch pierwszych rozdziałach książki przedstawiono definicje kluczowych pojęć i techniki terapeutyczne wykorzystywane w interwencji terapeutyczno-wychowawczej wraz z zasadami ich stosowania. Czytelnik znajdzie tu także informacje na temat sposobu konstruowania opowiadań korygujących, a także wskazówki, jak takie opowiadania czytać dziecku.

Największym atutem książki są, zamieszczone w rozdziale 3, przykłady takich opowiadań wraz z komentarzami, zaadresowane do konkretnego dziecka w wieku od 3 do 12 lat, przejawiającego indywidualne trudności w funkcjonowaniu. Poruszane w nich problemy to między innymi: lęk przed samodzielnością, trudności adaptacyjne w przedszkolu, buntowanie się przeciw granicom wyznaczanym przez dorosłych, dojrzewanie psychoseksualne, zazdrość o młodsze rodzeństwo oraz nieakceptowanie swojego wyglądu. Za każdym razem właściwy tekst opowiadania uzupełnia charakterystyka sytuacji osobistej i rodzinnej dziecka oraz przeżywanych przez niego trudności i emocji, zastosowane techniki terapeutyczne, a także opis reakcji dziecka na przeczytane mu opowiadanie korygujące.

Książka adresowana jest do rodziców i pedagogów różnych specjalności – nauczycieli edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej oraz pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych. Podjęta problematyka może również zainteresować studentów pedagogiki.

Po co się złościć / Elżbieta Zubrzycka ; ilustracje Andrzej Fonfara. - Gdańsk : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2016. - ISBN 978-83-60577-41-7

Jeszcze jedna książka z serii „Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne dla Dzieci”, której tematem jest uczucie gniewu i zasady prawidłowej komunikacji międzyludzkiej. Czytelnik znajdzie w niej odpowiedź między innymi na następujące pytania: Co się dzieje z człowiekiem, kiedy jest zły? Kiedy się pojawia złość? Co zrobić ze swoją złością? Jak ludzie reagują na złość i jak ją wyrażają? Czy złość może być dla nas pożyteczna? W pierwszej części książki zamieszczono opowiadanie, ukazujące sytuację,

w których dziecięcy bohaterowie sami przeżywają złość lub są świadkami gniewu innych osób, także dorosłych. Pokazuje ono czytelnikom, skąd się bierze złość i do czego jest potrzebna. Poucza, że nie warto unikać tego uczucia, gdyż jest ono czymś naturalnym i potrzebnym, a mądrze wykorzystane – daje nam odwagę i siłę do walki w obronie siebie i swoich przekonań.

Drugą część książki stanowi „Dodatek dydaktyczny” – skierowany do dzieci krótki wykład, który w prosty sposób przybliży zjawisko złości oraz uczy, jak nad nią zapanować i wyrażać w taki sposób, aby nikomu nie zrobić krzywdy. Zawiera też praktyczne rady na temat skutecznej komunikacji, typu: wysłuchaj drugą stronę, nie oceniaj, myśl o znalezieniu rozwiązania, a nie o udowodnieniu, kto ma rację. Daje też wskazówki, gdzie można szukać pomocy w sytuacjach konfliktowych, a także propozycje pytań i ćwiczeń dla czytelnika do samodzielnego wykonania po lekturze.

Publikacja może być wykorzystana zarówno w pracy biblioterapeutycznej z dziećmi w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, jak i na lekcjach wychowawczych, poświęconych na przykład zasadom bezpieczeństwa i dobrej komunikacji. Będzie też pomocą dla rodziców w codziennym trudzie wychowania dziecka.

Ja, co to takiego? / tekst Oscar Brenifier ; il. Aurélien Débat ; przeł. z fr. Magdalena Kamińska-Maurugeon. – Poznań : Wydawnictwo Zakamarki, cop. 2014. – ISBN 978-83-7776-058-1

Książka z serii „Dzieci filozofują”, w której odwieczne filozoficzne problemy przedstawiono w atrakcyjnej i przystępnej dla najmłodszego czytelnika formie, wykorzystując naturalną ciekawość dzieci i ich skłonność do zadawania dorosłym trudnych, często niewygodnych pytań. Bywa, że wobec takich pytań rodzice czują się bezradni, gdyż

nie istnieją na nie jednoznaczne odpowiedzi. Jednak, zdaniem autora, niekoniecznie powinni oni tych odpowiedzi udzielać. Dużo pożyteczniejsze od wyreczania dziecka będzie wykorzystanie sytuacji jako pretekstu do rozmowy i wspólnych poszukiwań. Dzięki temu dzieci uczą się samodzielności oraz dokonywania własnych ocen, zyskując niezależność i ćwicząc analityczny oraz abstrakcyjny sposób myślenia.

Każdy tom serii zawiera sześć ważnych pytań, które, jak pisze autor, „pomogą wam sięgnąć pod powierzchnię rzeczy”. Padają wprawdzie na nie odpowiedzi, ale takie, które, zamiast dawać pewność, prowokują do zadawania kolejnych pytań. Dzięki temu problem zostaje ukazany z różnych stron, a czytelnik uświadamia sobie możliwości i wybory, przed jakimi staje. Okazuje się, że często lepsze od gotowych odpowiedzi jest głębsze zrozumienie tematu, motywacja do dalszych poszukiwań czy zmiany postaw.

W tomie „Ja, co to takiego?”, pojawiają się następujące pytania: Czy jesteś zwierzęciem? Czy cieszysz się, że rośniesz? Czy jesteś taki, jak inni? Czy jesteś coś winien swoim rodzicom? Czy lubisz przeglądać się w lustrze? Czy sam decydujesz o tym, kim jesteś? Książka przeznaczona jest dla dzieci w wieku szkolnym, ale może zainteresować także młodzież oraz dorosłych. PBW w Gdańsku posiada w swoich zbiorach również inne książki Oscara Brenifiera z tej serii: „Uczucia, co to takiego?”, „Życie, co to takiego?”, „Dobro i zło, co to takiego?” oraz „Piękno i sztuka, co to takiego?”. ■

Opisy bibliograficzne, sporządzone na podstawie danych z baz komputerowych PBW, są zgodne z obowiązującą normą: PN – 82 / N – 01152.01: Opis bibliograficzny. Książki

Przewodnik po Dobrych Książkach

Na stronie www.rodzinneczytanie.pl/przewodnik znajdziemy „Przewodnik po Dobrych Książkach”, zawierający tytuły wartościowych publikacji dla dzieci i młodzieży. Każdy uczeń znajdzie tu coś dla siebie, ponieważ publikacje są adresowane do odbiorców od 0+ do 14+. Książki wybrała Rada Literacka Fundacji ABCXXI – Cała Polska czyta dzieciom – grono ekspertów i pasjonatów książki dziecięcej.

D.R.

Biblioterapia

zestawienie bibliograficzne

oprac. Justyna Malinowska,
Wydział Informacyjno-Bibliograficzny PBW w Gdańsku

Zestawienie bibliograficzne odnotowuje zbiory Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Gdańsku w wyborze za lata 2014-2017 oraz aktualne źródła elektroniczne. Podzielone jest ze względu na rodzaj dokumentów na 3 części: książki, artykuły z czasopism oraz źródła internetowe. W ich obrębie publikacje uszeregowano alfabetycznie według tytułu publikacji.

Książki

1. Bajki filozoficzne : jak żyć na Ziemi? / Michel Piquemal ; przełożyła Maria Braunstein ; ilustrowała Agnieszka Malmon. – Warszawa : Muchomor, 2015. – ISBN 978-83-89774-81-1
2. Bajki filozoficzne : świat mitologii / Michel Piquemal ; przełożyli Maria Braunstein, Michał Krasicki ; ilustrowała Agnieszka Malmon. – Warszawa : Muchomor, 2016. – ISBN 978-83-89774-93-4
3. Bajki o emocjach dla najmłodszych / Maciejka Mazan. – Warszawa : Dr Josef Raabe Spółka Wydawnicza, cop. 2014. – ISBN 978-83-7696-880-3
4. Bajki terapeutyczne / Hanna Szaga. – Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2014. – ISBN 978-83-7850-640-9
5. Basia i wolność / [tekst] Zofia Stanecka ; [ilustracje] Marianna Oklejak. – Warszawa : Egmont Polska, 2016. – ISBN 978-83-281-1435-7
6. Biblioterapia w edukacji z zakresu profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia / Magdalena J. Cyrklaff. – Toruń : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2014. – ISBN 978-83-231-3224-0
7. Co czytali sobie, kiedy byli mali? / rozmawiali Ewa Świerżewska i Jarosław Mikołajewski ; Jerzy Bralczyk [et al.]. – Warszawa : Agora, 2014. – ISBN 978-83-237-6083-2 (wyd. w oprawie prostej)
8. Dobre i złe przyjaźnie / Elżbieta Zubrzycka ; [ilustracje Anna Błaszczuk]. – Sopot : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, [2016]. – ISBN 978-83-64565-13-7
9. Dżok : legenda o psiej wierności / Barbara Gawryluk ; il. Iwona Cała. – Łódź : Wydawnictwo Literatura, 2016. – ISBN 978-83-7672-375-4
10. Garść radości, szczypta złości / Wojciech Kołyszko, Jovanka Tomaszewska. – Sopot : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2015. – ISBN 978-83-64565-05-2
11. Halicz / Roksana Jędrzejewska-Wróbel ; na podst. wspomnień Henryka Kończykowskiego ; [il. Ewa Poklewska-Koziello]. – Warszawa : Muchomor, cop. 2014. – ISBN 978-83-89774-22-4
12. Humory Hipolita Kabła / Roksana Jędrzejewska-Wróbel ; il. Grażyna Rigall. – Gdańsk : Wydawnictwo Adamada, 2015. – ISBN 978-83-7420-647-1
13. Ja, co to takiego? / tekst Oscar Brenifier ; il. Aurélien Débat ; przeł. z fr. Magdalena Kamińska-Maurugeon. – Poznań : Wydawnictwo Zakamarki, cop. 2014. – ISBN 978-83-7776-058-1
14. Już się nie boję : bajki terapeutyczne dla przedszkolaków / Julia Śniarowska ; [rys. Dorota Prończuk]. – Kraków : CEBP, 2014. – ISBN 978-83-64631-05-4
15. Która to Malala? / Renata Piątkowska ; ilustracje: Maciej Szymanowicz. – Łódź : Wydawnictwo Literatura, 2015. – ISBN 978-83-7672-383-9
16. Mały ślimak i wielka przygoda / Elżbieta Pałasz ; il. Marianna Jagoda. – Gdańsk : Wydawnictwo Adamada, 2015. – ISBN 978-83-7420-613-6
17. Mały wielki przyjaciel : jak pokochałem zwierzątko, którego nikt nie lubił / Elżbieta Zubrzycka ; ilustracje: Walentyna Strunilina. – Sopot : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2016. – ISBN 978-83-64565-03-8
18. Masz prawa człowieku / tekst: Małgorzata Węgrzecka, Iwona Zabielska-Stadnik ; il.: Anita Andrzejewska [et al.] ; okł. i projekt graf.: Agata Dudek, Małgorzata Nowak. – Jabłonna : Wydawnictwo Tamaryn, cop. 2014. – ISBN 978-83-937389-3-9
19. Miłość czy chciwość? / Elżbieta Zubrzycka ; ilustracje Katarzyna Bukiert. – Gdańsk : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2015. – ISBN 978-83-64565-02-1
20. Motylek : dla dzieci pogodne i optymistyczne opowiadania o stracie, tęsknocie i dziecięcych lękach / Elżbieta Zubrzycka ; ilustracje Katarzyna Bukiert. – Gdańsk : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2016. – ISBN 978-83-64565-00-7
21. Na wszystko jest sposób / Renata Piątkowska ; il. Artur Gulewicz. – Łódź : Wydawnictwo Literatura, 2016. – ISBN 978-83-7672-228-3

22. Opowieści o Czujątkach : ćwiczenia z empatii dla dzieci i... dorosłych / Joanna Bogudał-Borkowska. – Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2017. – ISBN 978-83-8095-151-8
23. Piękno i sztuka, co to takiego? / tekst Oscar Brenifier ; ilustracje Rémi Courgeon ; przełożyła z francuskiego Magdalena Kamińska-Maurugeon. – Poznań : Wydawnictwo Zakamarki, 2016. – ISBN 978-83-7776-102-1
24. Po co się złościć? / Elżbieta Zubrzycka ; ilustracje Andrzej Fonfara. – Gdańsk : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2016. – ISBN 978-83-60577-41-7
25. Sekrety Michała : czasem pozory mylą! / Elżbieta Zubrzycka ; [opracowanie graficzne Andrzej Fonfara]. – Gdańsk : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2017. – ISBN 978-83-64565-12-0
26. Smutek i zakłętą miasto / Wojciech Kołyszko, Jovanka Tomaszewska. – Sopot : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2015. – ISBN 978-83-60577-95-0
27. Spotkania z fikcyjnym terapeutą : jak tworzyć i czytać dzieciom opowiadania korygujące w ramach interwencji terapeutyczno-wychowawczych / Małgorzata Ganczarska ; Uniwersytet Opolski. – ISBN 978-83-7395-627-8
28. Strach i pogromca potworów / Wojciech Kołyszko, Jovanka Tomaszewska. – Sopot : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2015. – ISBN 978-83-60577-96-7
29. Teraz tu jest nasz dom / Barbara Gawryluk ; ilustracje Maciej Szymanowicz. – Łódź : Wydawnictwo Literatura, 2016. – ISBN 978-83-7672-442-3
30. Wstyd i latający śpiwór / Wojciech Kołyszko, Jovanka Tomaszewska. – Sopot : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2015. – ISBN 978-83-60577-97-4
31. Zazdrość i wyścig żółwi / Wojciech Kołyszko, Jovanka Tomaszewska. – Sopot : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2015. – ISBN 978-83-60577-98-1
32. Złość i smok Lubomił / Wojciech Kołyszko, Jovanka Tomaszewska. – Sopot : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2015. – ISBN 978-83-60577-99-8
33. Zosia Ernest i ktoś jeszcze / Elżbieta Pałasz ; ilustracje Zuzanna Dominiak. – Gdańsk : Wydawnictwo Adamada, 2015. – ISBN 978-83-7420-628-0
34. Życie wysłuchane : jak tracimy i odnajdujemy siebie / Stephen Grosz ; przeł. Robert Sudół. – Warszawa : Wydawnictwo Czarna Owca, 2014. – ISBN 978-83-7554-777-1
2. Wyfrunąć z gniazda : program biblioterapeutyczny dla dorosłych dzieci między 25 a 34 rokiem życia wciąż mieszkających z rodzicami / Agata Kędzierska // Biblioterapeuta. – 2016, nr 3, s. 6-31. – ISSN 1641-6643
3. Bajki jako forma wsparcia dziecka w żałobie / Edyta Sielicka // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. – 2015, nr 8, s. 18-23. – ISSN 0552-2188
4. Bajkoterapeutyczna przygoda Mai / Maria Kożuchowska // Remedium. – 2016, nr 9, s. 28-29. – ISSN 1230-7769
5. Bajkoterapia : olbrzymia moc słów zakłętą w bajkach / Aleksandra Kubala-Kulpińska // Życie Szkoły. – 2015, nr 5, s. 22-25. – ISSN 0137-7310
6. Bajkoterapia w pracy wychowawczej bibliotekarza / Agnieszka Chamera-Nowak, Lidia Ippoldt // Poradnik Bibliotekarza. – 2015, nr 11, s. 4-8. – ISSN 0032-4752
7. Biblioterapia jako metoda w pedagogice / Ewa Dunin-Wilczyńska // Nowa Szkoła. – 2016, nr 7, s. 12-19. – ISSN 0029-537X
8. Biblioterapia w ośrodkach akademickich / Anna Stach-Siegieńczuk // Bibliotekarz : biuletyn Biblioteki Publicznej m. st. Warszawy poświęcony sprawom bibliotek publicznych. – 2016, nr 6, s. 24-25. – ISSN 0208-4333
9. Biblioterapia w życiu i pracy katechety / Aneta Rayzacher-Majewska // Katecheta : dwumiesięcznik poświęcony zagadnieniom nauczania religii. – 2016, nr 2, s. 51-55. – ISSN 0209-1291
10. Czarna owca – bajka o tolerancji : propozycje sytuacji edukacyjnych i zabaw do treści bajki / Karolina Gawlik // Bliżej Przedszkola : wychowanie i edukacja. – 2016, nr 9, s. 6-8. – ISSN 1642-8668
11. Czytanie pomaga : I Ogólnopolski Dzień Biblioterapii / Wanda Matras-Mastalerz // Biblioterapeuta. – 2016, nr 3, s. 1-3. – ISSN 1641-6643
12. Dręczenie i przemoc w szkole : scenariusz zajęć biblioterapeutycznych / Iwona Bukowska // Biblioterapeuta. – 2015, nr 1, s. 24-29. – ISSN 1641-6643
13. Dzieci bajki piszą czyli Improwizacja dla szkrabów / Lena Wieczorek // Biblioterapeuta. – 2016, nr 1, s. 38-39. – ISSN 1641-6643
14. I Konferencja : „Biblioterapia w ośrodkach akademickich” / Magdalena Prokpowicz // Biblioterapeuta. – 2016, nr 2, s. 38-39. – ISSN 1641-6643
15. Książka receptą na szczęście : bajkoterapia jako warsztat pracy bibliotekarza-pedagoga / Paulina Knapik // Biblioterapeuta. – 2015, nr 3, s. 16-18. – ISSN 1641-6643
16. Książka? Czytanie? Po co to, komu? : scenariusz zajęć biblioterapeutycznych / Małgorzata Sobol // Biblioteka w Szkole. – 2015, nr 4, s. 11. – ISSN 0867-5600

Artykuły z czasopism

1. Książka jako przygoda : spotkania w zamkowej literowni / Aldona Binda // Biblioterapeuta. – 2016, nr 2, s. 40. – ISSN 1641-6643

17. Książkowe drogowskazy / Aldona Binda // Biblioterapeuta. – 2015, nr 4, s. 22-23. – ISSN 1641-6643
18. Logopedyczna bajka terapeutyczna : nowa forma wsparcia rozwoju dzieci z rodzin wielojęzycznych, wielokulturowych / Dorota Bełtkiewicz // Biblioterapeuta. – 2015, nr 1, s. 29-39. – ISSN 1641-6643
19. Łzy i Weronika / Małgorzata Sasin // Wychowawca. – 2017, nr 3, s. 35. – ISSN 1230-3720
20. Muszka owocówka : o spokoju znikania / Anna Kapusta // Biblioterapeuta. – 2016, nr 1, s. 39-40. – ISSN 1641-6643
21. O biblioterapii z Genowefą Surniak prezesem Polskiego Towarzystwa Biblioterapeutycznego rozmawia Wanda Matras-Mastalerz / Genowefa Surniak ; rozm. Wanda Matras-Mastalerz // Biblioterapeuta. – 2016, nr 3, s. 3-6. – ISSN 1641-6643
22. O pradziadku i charakterze / Małgorzata Sasin // Wychowawca. – 2017, nr 4, s. 24. – ISSN 1230-3720
23. Oswoić strach w szkole : rozwiązania metodyczne / Angelika Garczarczyk, Justyna Goły // Nauczanie Początkowe. – 2016/2017, nr 2, s. 86-89. – ISSN 0239-7579
24. Po co komu plotka? : scenariusz zajęć biblioterapeutycznych / Jadwiga Oleszek // Biblioteka w Szkole. – 2016, nr 4, s. 8. – ISSN 0867-5600
25. Potencjał terapeutyczny i edukacyjny bajek filozoficznych / Wanda Matras-Mastalerz // Biblioterapeuta. – 2015, nr 3, s. 2-14. – ISSN 1641-6643
26. Program zajęć biblioterapeutycznych „Nasza klasa jest najważniejsza” / Lidia Ippoldt, Anna Stekla // Biblioterapeuta. – 2015, nr 1, s. 29-39. – ISSN 1641-6643
27. Pusia, trufel i nocne strachy : (zabawy i sytuacje edukacyjne do bajki psychoedukacyjnej) / Gabriela Gąsienica // Bliżej Przedszkola : wychowanie i edukacja. – 2016, nr 1, s. 20-21. – ISSN 1642-8668
28. Pusta miska : opowieść o ufności / Anna Kapusta // Biblioterapeuta. – 2016, nr 1, s. 40. – ISSN 1641-6643
29. Rola marzeń w rozwoju dziecka / Aurelia Żuraw // Biblioterapeuta. – 2015, nr 2, s. 1-11. – ISSN 1641-6643
30. Staruszka Samowspierająca / Anna Kapusta // Biblioterapeuta. – 2015, nr 3, s. 47-48. – ISSN 1641-6643
31. Szkolna apteka literacka, czyli kilka sposobów zachęcania młodzieży do czytania / Lidia Ippoldt // Biblioteka w Szkole. – 2016, nr 3, s. 23. – ISSN 0867-5600
32. Świat należy do mnie : scenariusz zajęć biblioterapeutycznych / Jadwiga Oleszek // Biblioteka w Szkole. – 2016, nr 2, s. 17. – ISSN 0867-5600
33. Warto mieć przyjaciela : konspekt zajęć czytelnicy z elementami bajkoterapii / Iwona Lelonek // Biblioteka w Szkole. – 2015, nr 9, s. 12-13. – ISSN 0867-5600
34. Wykorzystanie literatury w resocjalizacji młodzieży / Inocenty Marek // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. – 2015, nr 7, s. 32-38. – ISSN 0552-2188
35. Wykorzystanie metod i technik biblioterapii na spotkaniach katechetycznych z osobami dorosłymi / Magdalena Musiela // Katecheta : dwumiesięcznik poświęcony zagadnieniom nauczania religii. – 2015, nr 2, s. 87-89. – ISSN 0209-1291
36. Zburzyć mur samotności : scenariusz zajęć / Anna Dobraczyńska // Biblioteka w Szkole. – 2016, nr 1, s. 14-17. – ISSN 0867-5600

Źródła internetowe

1. Bajkoterapia jako rodzaj biblioterapii w procesie wspierania i terapii / Maria Molicka // W: Ebib.pl [online]. – [Dostęp 11.04.2017]. – Dostępny w Internecie: <http://www.ebib.pl/publikacje/matkonf/wroclaw/molicka.php>
2. Bibliopomoc [online]. – [Dostęp 11.04.2017]. – Dostępny w Internecie: http://bibliopomoc.hekko24.pl/1_2_o-nas.html
3. Biblioterapia w pracy nauczyciela / Monika Lach // W: Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego. Seria Filologiczna [online], z. 86/2014. – [Dostęp 11.04.2017]. – Dostępny w Internecie: http://ifp.univ.rzeszow.pl/dydaktyka/dydaktyka_9/Monika_Lach_D9.pdf
4. Biblioterapia w związkach z innymi naukami / Lidia Ippoldt // W: Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis, Folia 9 Studia Ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia II [online]. – [Dostęp 11.04.2017]. – Dostępny w Internecie: <http://sbsp.up.krakow.pl/article/viewFile/1046/pdf>
5. Czarodzieje mogą wszystko [online] / Dariusz Chwiejczak. – [Dostęp 11.04.2017]. – Dostępny w Internecie: http://www.interklasa.pl/portal/index/dokumenty/interklasa/Czarodzieje_moga_wszystko.pdf?page=info&action=showdoc&oid=338160
6. Polskie Towarzystwo Biblioterapeutyczne [online]. – [Dostęp 11.04.2017]. – Dostępny w Internecie: <http://www.biblioterapiatow.pl/>
7. Zastosowanie biblioterapii w terapii rodzin / Irena Borecka // W: Ebib.pl [online]. – [Dostęp 11.04.2017]. – Dostępny w Internecie: <http://www.ebib.pl/publikacje/matkonf/wroclaw/borecka.php>
8. Znaczenie baśni i bajki w redukowaniu lęków u dzieci w wieku przedszkolnym / Anna Tomaszewska // W: Interklasa - Polski Portal Edukacyjny [online]. – [Dostęp 11.04.2017]. – Dostępny w Internecie: http://www.interklasa.pl/portal/index/strony?mainSP=subjectpages&mainSRV=w-przedszk&methid=2324019&page=subpage&article_id=319843&page_id=17106

rozmowy o edukacji

Liczy się nasze człowieczeństwo

z Martą Schmude-Olczak,
rozmawia Ewa Furche, wicedyrektor CEN

Ewa Furche: Czytając wizję Kulczyk Foundation: Pomaganie powinno stać się działaniem w pełni profesjonalnym, maksymalnie efektywnym i skutecznym, jednak przy zachowaniu wszystkich jednoczących ludzi wartości, zastanawiam się, na ile to przesłanie mogłoby znaleźć swoje odzwierciedlenie w działaniach szkół i placówek oświatowych?

Marta Schmude-Olczak: Najprościej mówiąc, trzeba tak pomagać, aby – niosąc pomoc – nie tracić tego, co mamy głęboko w naszych sercach i co sprawia, że inni ludzie stają się dla nas bardzo ważni. Połączenie profesjonalizmu i zorientowanego na sukces przedsięwzięcia z pozytywnymi emocjami, z wrażliwością, to zestawienie, które w świecie edukacji ma ogromne znaczenie. Szkoła uczy, czyli sprawia, że zyskujemy wiedzę oraz umiejętności. Ale to tylko narzędzia. Najważniejsze są nasze intencje, filozofia działania i wartości, które wyznaczają nam kierunek w życiu. Nie ma nauczania bez wychowania, tak jak nie ma profesjonalnego pomagania bez współodczuwania. Działając, nie kierujemy się „mechaniczną filantropią”, tak jak w szkole nie chcemy, aby uczniowie zdobywali „mechaniczną wiedzę”.

E.F.: Jaką rolę w dzisiejszym świecie powinna przyjąć szkoła i jakie kompetencje powinien posiadać nauczyciel, aby wspierać budowę społeczeństwa obywatelskiego oraz aby młodzi ludzie nie byli wykluczani ze względu na brak wystarczającej wiedzy i umiejętności?

M.S.-O.: W Polsce mamy tysiące wspaniałych nauczycieli. Każdy z nich posiada wysokie kompetencje do tego, by podjąć z dziećmi czy młodzieżą trudną dyskusję o postawie wobec innych, empatii, odpowiedzialności za otoczenie. Pytanie jednak, czy system edukacji pozostawia im miejsce na takie rozmowy? Naszym zdaniem niezwykle pozytywnym zjawiskiem jest to, że w ostatnich latach bardzo wielu specjalistów oraz wiele organizacji pozarządowych zwraca uwagę na znaczenie kompetencji społecznych, które powinno się zdobywać także w szkole. Posiadanie tych umiejętności jest równie ważne, jak poznanie języka polskiego czy matematyki, bo pozwala odnaleźć się we współczesnym świecie oraz funkcjonować w grupie. Szkoła powinna uczestniczyć w procesie wychowania dziecka na dobrego, wrażliwego człowieka. My, jako jedna z organizacji pozarządowych, dostarczamy inspiracji

dla nauczycieli, bo z rozmów z nimi wynika, że chcą prowadzić tego typu zajęcia, a w tej dziedzinie jest deficyt. Szkoła powinna uczestniczyć w procesie wychowania dziecka na dobrego, wrażliwego człowieka.

E.F.: Czym w rozwoju dziecka jest empatia? Dlaczego jest ona ważna w szkole? Jakimi inspiracjami może się Pani z nami podzielić po zainaugurowanym w ubiegłym roku przez Kulczyk Foundation Forum Eksperckim dla nauczycieli i wychowawców pt. *Wiem. Czuję... Pomagam! Empatia w szkole?*, realizowanym pod patronatem UNICEF Polska i Rzecznika Praw Dziecka

M.S.-O.: Empatia to postawa, która jest tak naprawdę warunkiem owocnego funkcjonowania jednostki w grupie. Owocnego, czyli przynoszącego korzyść zarówno danej osobie, jak i jej otoczeniu. Empatia to dorosłość, odpowiedzialność, wrażliwość, troska o innych, niechęć do budowania twardych barier oddzielających „swoich” od „obcych”. Ale tu jedna ważna uwaga: nie chodzi o empatię opartą wyłącznie na egzaltacji. Dlatego w tytule naszego Forum znalazło się nie tylko „czuję”, ale i „wiem”, czyli w domyśle – „rozumieć”. Pragnęlibyśmy, aby szkoła kształciła jak najwięcej Einsteinów. Jednak wyobraźmy sobie, czym jest gigantyczna wiedza i umiejętności jej wykorzystania bez wartości, które nas definiują w kontekście grupy. Nie chcemy przecież produkować bezduszných geniuszy, ale tworzyć społeczeństwo obywatelskie. Nasze Forum, ale i sam program edukacyjny, mają jedno podstawowe założenie: pokazujemy świat, aby uzmysłowić, ile nas wszystkich łączy. Udowadniamy, że granice świata ludzi nam bliskich mogą być bardzo szerokie lub wręcz rozmyte. Wiele jest programów, które bazują na tolerancji dla inności. My mówimy coś więcej: szanując inność, zaczynajmy się przyglądać sferom, w którym wszyscy jesteśmy właściwie tacy sami. Tak samo bowiem czujemy, kochamy, boimy się, mamy nadzieję, cieszymy się i płacemy. Idziemy więc dalej niż klasyczna edukacja globalna.

E.F.: Dominika Kulczyk, prezes Kulczyk Foundation, powiedziała: *Pomagając innym, kształtujemy pozytywną przestrzeń wokół nas, lepszy świat dla naszych dzieci. Za pomocą jakich działań szkoła może najtrafniej przyczynić się do podnoszenia jakości życia człowieka?*

M.S.-O.: Przede wszystkim poprzez zorientowanie na wychowanie dzieci. Ale w tym musimy szko-

le pomóc, stworzyć jej odpowiednie warunki. Proszę zauważyć, jak subiektywne są kategorie oceny jakości naszego życia. We współczesnym świecie mamy do czynienia z deficytem bezpieczeństwa: fizycznego, socjalnego... bezpieczeństwa w różnych wymiarach. A brak bezpieczeństwa generuje poczucie zagrożenia i niepewność jutra. Bardzo trudno jest się rozwijać, dawać radość innym, realizować się i cieszyć życiem, gdy ma się poczucie funkcjonowania na wulkanie. Szukamy więc pewności jutra i tu gwarantem naszego bezpieczeństwa mogłoby być otoczenie, inni ludzie. Dlatego tak wielkie znaczenie ma wychowanie, które prowadzi do tego, że człowiek zaczyna się przejmować innymi, a inni – nim. Wtedy przestajemy być sami ze swoimi problemami, zaczynamy myśleć: „Poradzę sobie, bo nie jestem sam.”

E.F.: Kulczyk Foundation opracowała materiały edukacyjne oparte na telewizyjnym cyklu *Efekt Domina*¹, których celem jest wsparcie szkół i placówek w procesie wychowania dziecka na dobrego, odpowiedzialnego oraz wrażliwego człowieka. Proszę o kilka słów na temat tego projektu i przygotowanych materiałów.

M.S.-O.: Kulczyk Foundation działa zgodnie z zasadą efektu domina: pomagamy pchnąć tę pierwszą kostkę, a ona powinna poruszyć kolejne. Mamy też swój wewnętrzny efekt domina: serial telewizyjny o pomaganiu to punkt wyjścia do scenariuszy lekcji, do książki, a wreszcie do płyty z „Mądrymi bajkami z całego świata”. Każda z tych pozycji pomaga wychowywać dzieci, scenariusze – w szkole, a np. książka – w domu. Istotą scenariuszy lekcji jest stworzenie ciekawego, ważnego pretekstu do rozmowy z dzieckiem o wartościach, zainicjowanie sytuacji, w której dziecko zaczyna rozumieć i przejmować się swoimi rówieśnikami nawet na drugim końcu świata. Od zrozumienia jest tylko mały krok do współodczuwania, a od współodczuwania – tylko krok do zadeklarowania gotowości pomocy. Przechodząc do konkretności: przygotowaliśmy 16 scenariuszy zajęć (8 dla uczniów w wieku 9-12 lat i 8 dla uczniów w wieku 13-16 lat). Do każdego zeszytu dla danej grupy wiekowej jest dołączona płyta z materiałami filmowymi, dobranymi w ten sposób, aby odpowiadały możliwościom percepcyjnym dziecka. W tej edycji scenariuszy zostały zawarte autentyczne historie związane z akcjami pomocowymi, które Kulczyk Foundation prowadziła w Panamie, Grecji, Tajlandii, Malawi, Nepalu, na Ukrainie i w Polsce. Każdy ze scenariuszy jest poprzedzony wstępem przybliżającym zarówno opis danego kraju, jak i wartości oraz postawy, które są treścią zajęć. Materiały przygotowano w ten sposób, aby spełniły wszystkie wymogi związane z warunkami edukacji szkolnej.

¹ <http://kulczykfoundation.org.pl/aktualnosci/2017/wiem-czu-j%C4%99-pomagam>

E.F.: Czy było coś, co Państwa zaskoczyło przy realizacji cyklu *Efekt Domina*?

M.S.-O.: Wszystko nas zaskakuje. Niezmiennie. Świat jest szalenie różnorodny i niezwykle ciekawy. Poznając inne kultury oraz problemy, o którym nam się wcześniej nawet nie śniło, bardzo szybko pozbywamy się wszelkich prostych stereotypów myślenia. Świat uczy pokory. I wrażliwości.

E.F.: Co jest niezbędne w szkole, aby wymienione przez Panią materiały edukacyjne mogły uruchomić serię pozytywnych zmian w życiu całej społeczności, czyli wywołać efekt domina?

M.S.-O.: Potrzebne jest zaangażowanie nauczycieli, ale to już mamy. Nawiązaliśmy kontakt z wieloma ośrodkami doskonalenia nauczycieli oraz szkołami, ale przede wszystkim – z nauczycielami i wychowawcami, którzy korzystają z tych scenariuszy. Ważne jest teraz, aby szkoła już nigdy nie musiała mówić: „Od wychowania są rodzice, a my jesteśmy od nauczania.” To jest głos bezsilności, a nie niechęci. Szkole trzeba dać czas i warunki do tego, aby mogła zacząć rozmawiać z dzieckiem o wadze jego relacji z innymi.

E.F.: Parafrazując słowa pani Dominiki Kulczyk: *Naukowa pasja i jej konsekwencja – intelektualna szlachetność, to wartości, których bardzo potrzeba we współczesnym świecie. Jak dbać w szkole o to, aby uczniowie uwielbiali to miejsce, realizowali tu swoje marzenia i naukowe pasje?*

M.S.-O.: Poprzez nacisk na kompetencje społeczne. Możemy w nieskończoność uczyć dzieci różnych przedmiotów, ale nie odpowiadając na zasadnicze pytanie, po co to wszystko, zostawiamy młodego człowieka w kompletnej mgle. Sens naszemu rozwojowi nadają wartości, które uwewnętrzniamy. Pytając człowieka, dokąd idzie w życiu, nie chodzi nam przecież o miejsce w przestrzeni czy wąską sferę zawodowych albo naukowych ambicji, ale o sens tego wszystkiego. Liczy się to, co jest dla nas drogowskazem – sposób postrzegania naszego miejsca wśród innych... Liczy się nasze człowieczeństwo.

E.F.: Bardzo dziękuję Pani za rozmowę.

M.S.-O.: Mnie również było niezmiernie miło, serdecznie dziękuję. ■

Marta Schmude-Olczak – ukończyła prawo na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, uzyskała także tytuł *Master of Laws* na Uniwersytecie w Bayreuth; jako dyrektor zarządzająca Kulczyk Foundation odpowiada za całokształt działalności Fundacji; prywatnie spełniona żona i mama dwóch córek, wolny czas spędza jeżdżąc na rolkach i łyżwach, jej pasje to śpiew, joga oraz muzyka filmowa.

CENTRUM
EDUKACJI
NAUCZYCIELI
W GDAŃSKU

JEDNOSTKA
SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA
POMORSKIEGO

Organ prowadzący: Samorząd Województwa Pomorskiego
Placówka posiada akredytację – decyzja Pomorskiego
Kuratora Oświaty w Gdańsku nr 17/2006 z dnia 27.03.2006 r.

Placówka wpisana do rejestru instytucji
szkoleniowych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku
pod nr ewidencyjnym 2.22/00057/2007